

Projekt "Wspieranie rozwoju regionalnych firm na czesko-polskim pograniczu" CZ.3.22/2.1.00/12.03400 jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Przekraczamy Granice.

Warunki prowadzenia działalności gospodarczej w Republice Czeskiej w 2013 roku

Ing. Jaroslava Syrovátková, Ph.D.

5 CZESKA ADMINISTRACJA PODATKOWA

Z dniem 1.1.2013 r. weszła w życie **Ustawa nr 456/2011 Dz.U. o Administracji Skarbowej Republiki Czeskiej [Zákon č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky]**, z późniejszymi zmianami, która zastąpiła dotychczasową Ustawę nr 531/1990 o terytorialnych organach skarbowych [Zákon č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech], z późniejszymi zmianami. Ustawa ta spowodowała **szeroko zakrojoną reorganizację czeskiej administracji podatkowej**. Dotychczasowa struktura terytorialnych organów skarbowych, w której skład wchodziła Generalna Izba Skarbowa, 8 Izb skarbowych, 199 urzędów skarbowych i Szczególny Urząd Skarbowy została zastąpiona organami Administracji Skarbowej.

W związku ze zmianami administracji podatkowej Generalna Izba Skarbowa wydała Zarządzenie nr GFŘ-D-12 w sprawie urzędów skarbowych, ich placówek terytorialnych oraz umieszczania akt lub ich odpowiednich części a także Zarządzenie nr GFŘ-D-13 w sprawie zmiany umieszczenia akt w ramach urzędu skarbowego.

Od 1.1.2013 r. odpowiedzialność za administrację podatkową ponosi **Administracja Skarbowa RCz** stworzona na mocy Ustawy nr 456/2011 Dz.U. o Administracji Skarbowej RCz. Wg nowych rozwiązań Administrację Skarbową stanowi: Generalna Izba Skarbowa, Apelacyjna Izba Skarbowa oraz Urzędy Skarbowe. Naczelnym organem jest **Ministerstwo Finansów RCz. Organ podatkowy [správce daně]** prowadzi postępowania podatkowe, wykonuje czynności ustalające, kontroluje wykonywanie obowiązków przez podmioty

uczestniczące w administracji podatkowej, wzywa do uregulowania obowiązków podatkowych, kontroluje je i zapewnia właściwe ustalenie i płacenie podatków.

Od 1 stycznia 2013 roku kompetencje dotychczasowych terytorialnych organów skarbowych przejęły organy Administracji Skarbowej. Należą do nich Generalna Izba Skarbowa, Apelacyjna Izba Skarbowa, 14 Urzędów Skarbowych oraz Szczególny Urząd Skarbowy.

Apelacyjna Izba Skarbowa ma siedzibę w Brnie i jako wyłącznie organ odwoławczy ma wykonywać swoje zadania dla całego terytorium Republiki Czeskiej. Celem ustawodawcy było to, aby powstanie jednego organu odwoławczego zwieńczyło wieloletnie starania o jednolitość procedur postępowań odwoławczych.

Tak samo tak do tej pory, działalność o charakterze ogólnokrajowym prowadzić będzie **Szczególny Urząd Skarbowy**. Oprócz dotychczasowych kompetencji będzie przeprowadzał kontrolę cen i prowadził kontrolę nad grami losowymi. Ponadto otrzymał kompetencje związane z prowadzeniem Centralnego Rejestru Umów dla uczestników tzw. **oszczędzania emerytalnego (drugiego filara reformy emerytalnej)** oraz będzie prowadził komunikację ze spółkami (funduszami) emerytalnymi.

Czternaście urzędów skarbowych wymienionych w ustawie o Administracji Skarbowej Republiki Czeskiej otrzymało krajski (kraje, największe jednostki samorządu terytorialnego – przyp. tłum.) zakres działalności. W nazwie urzędu skarbowego występuje właśnie nazwa danego kraju. Siedziby poszczególnych urzędów znajdują się w miastach krajskich i w mieście stołecznym Pradze. Urzędy skarbowe mają swoje placówki terytorialne, które stworzono we wszystkich miejscowościach, w których do tej pory mieściły się „zanikające“ urzędy skarbowe.

Od 1. 1. 2013 r. funkcjonują poniższe urzędy skarbowe

1. Urząd Skarbowy dla miasta stołecznego Pragi
2. Urząd Skarbowy dla Kraju Środkowoczeskiego
3. Urząd Skarbowy dla Kraju Południowoczeskiego
4. Urząd Skarbowy dla Kraju Pilźnieńskiego
5. Urząd Skarbowy dla Kraju Karlovarskiego,
6. Urząd Skarbowy dla Kraju Usteckiego,

7. Urząd Skarbowy dla Kraju Libereckiego,
8. Urząd Skarbowy dla Kraju Kralowohradeckiego,
9. Urząd Skarbowy dla Kraju Pardubického
10. Urząd Skarbowy dla Kraju Vysočina,
11. Urząd Skarbowy dla Kraju Południowomorawskiego,
12. Urząd Skarbowy dla Kraju Ołomunieckiego,
13. Urząd Skarbowy dla Kraju Morawsko-śląskiego,
14. Urząd Skarbowy dla Kraju Zlinskiego,
15. Szczególny Urząd Skarbowy.

Urzędy skarbowe wykonywać mogą teraz także kontrolę dotacji, kontrolę skarbową, **będą uprawnione do poboru składek ubezpieczeniowych i późniejszego przekazania wybranych środków uczestników tzw. oszczędzania emerytalnego na rachunki spółek (funduszy) emerytalnych.**

Z upoważnienia Ministerstwa Finansów RCz urzędy skarbowe będą mogły badać gospodarkę finansową krajów, miasta stołecznego Pragi, rad regionalnych regionów spójności oraz nadzorować badanie gospodarki finansowej gmin, dobrowolnych związków gmin oraz dzielnic miejskich miasta stołecznego Pragi.

Wg nowych reguł administracja podatkowa będzie teraz funkcjonowała na tzw. **krajskiej zasadzie**, co w znacznym stopniu wpłynie na **podatek od nieruchomości**. Nowi właściciele nieruchomości będą od dnia 1.1.2013 r. wypełniali i składali tylko jedno zeznanie podatkowe za wszystkie swoje nieruchomości, które znajdują się na terenie jednego kraju. Także płatność z tytułu podatku będzie dokonywana za wszystkie nieruchomości na terenie danego kraju w ramach jednej płatności. Zmiana dotycząca opłacania podatku dotyczyć będzie wszystkich podatników podatku od nieruchomości.

W wyniku reorganizacji administracji podatkowej od 1.1.2013 r. podatki są płacone wyłącznie na rzecz w/w czternastu krajowych urzędów skarbowych. W celu dokonania właściwej płatności podatków należy znać **numer rachunku bankowego** nowo powstałego krajowego urzędu skarbowego. Pełna forma numeru rachunku bankowego służącego do uregulowania danego podatku na rzecz właściwego urzędu skarbowego składa się z **prefixu rachunku bankowego, z części metrykalnej i kodu banku**. Prefiks rachunku bankowego i część metrykalna oddzielone są od siebie myślnikiem. Za częścią metrykalną bez spacji jest

ukośnik i kod kierunkowy **Czeskiego Banku Narodowego (CBN)**, w którym urzędy skarbowe prowadzą swoje rachunki (kod **0710**).

Prefiks rachunku bankowego wynoszący od dwóch do pięciu cyfr jednoznacznie wskazuje na rodzaj podatku, do którego poboru rachunek służy. Prefiks dla konkretnego rodzaju podatku jest identyczny dla wszystkich urzędów skarbowych. Dotychczas obowiązujące prefiksy nie ulegają zmianie. Część metrykalna określa konkretny urząd skarbowy. Wszystkie rachunki bankowe jednego urzędu mają taką samą część metrykalną. Wraz z przejściem na opłacanie podatków na rzecz wyłącznie czternastu urzędów skarbowych rachunkom bankowym przydzielone zostały nowe części metrykalne, co obowiązuje od 1.1.2013 r.

6 SYSTEM PODATKOWY REPUBLIKI CZESKIEJ

System podatkowy w Republice Czeskiej tworzy zespół podatków pobieranych w pewnym okresie czasu, które są uregulowane w poszczególnych ustawach podatkowych. Pozyskane w ten sposób środki są wykorzystywane na zapewnienie funkcjonowania administracji państwowej i sektora publicznego.

Ustalając wysokość obciążeń podatkowych **państwo ma obowiązek** uwzględniać zasadę wystarczających, jednak nie nadmiernych wpływów podatkowych, zapewnić równomierny, w miarę możliwości sprawiedliwy podział obciążenia podatkowego, poprzez opodatkowanie minimalizować ingerencje w decyzje ekonomiczne podatników, zapewnić przejrzystość i zarządzanie przy jak najmniejszych kosztach administracyjnych.

W myśl § 2, ust. 3) ustawy nr 280/2009 Dz.U. o ordynacji podatkowej [Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád] podatkiem jest każde świadczenie pieniężne, które jest w ustawie określone mianem podatku, cła lub opłaty.

Ogólnie, podatek jest jednostronną i regularną płatnością na rzecz budżetu publicznego. Jego charakterystycznymi cechami są bezzwrotność (brak możliwości żądania przez podatnika zwrotu zapłaconego podatku), przymusowość (obowiązek nałożony przez właściwy przepis prawa) i nieodpłatność (nie można żądać żadnego adekwatnego świadczenia w zamian).

Dodatkami do podatku mogą być odsetki, kary, odsetki karne i koszty postępowania. Ich wysokość (oprócz kosztów postępowania) określana jest poprzez obliczenie pewnego procentu od zaległości podatkowych.

Podmiotem podlegającym opodatkowaniu jest osoba fizyczna lub prawna, na której na mocy ustawy ciąży obowiązek odprowadzania lub płacenia podatku.

Podatnikiem podatku jest ten podmiot, którego przychody, majątek lub czynności podlegają opodatkowaniu, ciąży więc na nim obciążenie podatkowe a jego przychody są pomniejszane o podatek. **Płatnikiem podatku** jest podmiot, który pod własną odpowiedzialnością podatkową ma obowiązek odprowadzania do budżetu publicznego podatek pobrany od podatników lub naliczony innym podatnikom. Podatnikiem i płatnikiem może być jedna i ta sama osoba, ale także dwie różne osoby, co ma miejsce w sytuacji, gdy obowiązek podatkowy zostaje przeniesiony z podatnika na płatnika.

Podstawa opodatkowania to przedmiot podatku wyrażony w jednostkach miary (np. m² w przypadku podatku od nieruchomości lub CZK w przypadku podatku dochodowego). Podstawa opodatkowania może być określona jako parametr stanu, ustalony na dany dzień lub jako parametr przepływu zgromadzonego za cały okres podatkowy.

Okres podatkowy to okres czasu, dla którego ustalana jest podstawa opodatkowania (najczęściej rok kalendarzowy).

Stawka podatkowa to algorytm służący do wyliczenia wysokości obowiązku podatkowego konkretnego podmiotu podatkowego. Każdorazowo określona we właściwej ustawie podatkowej. Stawki podatkowe można wg ich typu podzielić na procentowe i stałe (kwotowe).

Prawo finansowe, z którym są ściśle związane ustawy podatkowe, reguluje w szczególności system podatków i opłat. Takie jak np. podatek dochodowy, podatek od wartości dodanej, podatek akcyzowy, podatek z przeniesienia praw do nieruchomości, opłaty sądowe i administracyjne itd. Oprócz tego dotyczy również takich płatności na rzecz skarbu państwa jak płacenie cel, system rachunkowości i jej prowadzenie. Ustawy podatkowe ściśle także dotyczą osoby zagranicznej. Dla osób zagranicznych nie ma żadnych odrębnych przepisów, które nie dotyczyłyby czeskich podmiotów gospodarczych.

System podatkowy Republiki Czeskiej został wprowadzony z dniem 1.1.1993 r. Początkowo miał stanowić kilka prostych, zrozumiałych dla każdego przepisów podatkowych. Od początku swojego funkcjonowania poszczególne ustawy ulegały już wielokrotnie zmianom. Łączna liczba poszczególnych zmian to rząd kilku tysięcy. Eksperti i podmioty gospodarcze oceniają system podatkowy jako niepotrzebnie skomplikowany i niejednoznaczny.

Zgodnie z systemem podatkowym podatki dzielą się na

1. podatki pośrednie

- a) podatek od wartości dodanej (od towarów i usług), w tym podatek od importu,
- b) podatki akcyzowe, czyli: podatek od paliw i smarów węglowodorowych, podatek od spirytusu i destylatów, podatek od piwa, podatek od wina i podatek od tytoniu i wyrobów tytoniowych.

2. podatki dochodowe

- a) podatek dochodowy od osób fizycznych,
- b) podatek dochodowy od osób prawnych.

3. podatek od nieruchomości

4. podatek drogowy

5. podatek od spadków i darowizn

6. podatek od przeniesienia praw do nieruchomości

7. podatek na rzecz ochrony środowiska.

Wśród kolejnych danin o charakterze podatkowym należy wymienić przede wszystkim składki na ubezpieczenie społeczne oraz opłaty lokalne.

7 PODATKI BEZPOŚREDNIE

Podatki bezpośrednie stanowią opodatkowanie przychodu lub majątku podatnika. Są odprowadzane na rzecz właściwego urzędu skarbowego na podstawie pisemnego zeznania podatkowego podatnika. Podatnik podlega bezpośrednio opodatkowaniu i nie ma możliwości przeniesienia tego obowiązku na inny podmiot.

7.1 Podatek dochodowy od osób fizycznych

Podatek dochodowy od osób fizycznych uregulowany jest Ustawą nr 586/1992 Dz.U. o podatkach dochodowych z późniejszymi zmianami [Zákon č. 586/12992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů].

Podatnikiem jest osoba fizyczna, która ma na terenie RCz miejsce zamieszkania lub tu zazwyczaj przebywa. Podatnikami podatku dochodowego od osób fizycznych są osoby fizyczne. Podatnicy, którzy mają na terenie Czech miejsce zamieszkania (zgodnie z ustawą miejsce, w którym podatnik ma stałe mieszkanie w okolicznościach, na podstawie których można wnioskować o jego zamiarze stałego przebywania w tym mieszkaniu) lub zazwyczaj tu przebywają (przebywają tu co najmniej 183 dni w danym roku kalendarzowym za wyjątkiem podejmowania studiów lub leczenia), mają obowiązek podatkowy, który dotyczy ich przychodów osiągniętych ze źródeł na terenie Republiki Czeskiej oraz przychodów osiągniętych ze źródeł za granicą. Podatnicy ci mają więc nieograniczony obowiązek podatkowy i w Republice Czeskiej opodatkowują swoje przychody z całego świata.

Obowiązek podatkowy dotyczy zarówno przychodów osiągniętych ze źródeł na terytorium Republiki Czeskiej, jak i przychodów osiągniętych ze źródeł za granicą. Osoby fizyczne nie posiadające na terenie Republiki Czeskiej swojego miejsca zamieszkania i zwykle tu nieprzebywające, mają obowiązek podatkowy dotyczący wyłącznie przychodów ze źródeł na terytorium Republiki Czeskiej.

Pozostali podatnicy, niewymienieni w poprzednim akapicie lub podatnicy, co do których stanowią tak umowy międzynarodowe, mają obowiązek podatkowy dotyczący tylko przychodów osiągniętych ze źródeł na terenie Republiki Czeskiej.

Swoje przychody i wydatki podatnicy ujmują wraz z przychodami z działalności gospodarczej oraz innej działalności zarobkowej w prowadzonej ewidencji księgowej zgodnie z ustawą nr 563/1991 Dz.U. o rachunkowości lub w ewidencji podatkowej określonej na mocy ustawy nr 586/1992 Dz. U. o podatkach dochodowych, ewentualnie w ewidencji przychodów i rozchodów w przypadku przychodów z wynajmu.

Przychodem rozumie się zarówno przychody pieniężne, jak i niepieniężne osiągnięte w drodze wymiany. Podstawę opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych

stanowi kwota, o jaką przychody osiągnięte przez podatnika w okresie podatkowym przewyższają możliwe do udokumentowania koszty ich uzyskania.

W przypadku podatnika, osiągającego dwa lub kilka rodzajów przychodów równolegle w okresie podatkowym, podstawę stanowi suma częściowych podstaw opodatkowania ustalonych według poszczególnych rodzajów przychodów.

Jeżeli zgodnie z ewidencją księgową, ewidencją podatkową lub ewidencją przychodów i rozchodów wydatki przekroczą przychody, o których mowa w §7 i § 9 (przychody z działalności gospodarczej i przychody z wynajmu), różnica stanowi stratę. Stratę podatkową lub jej część, której nie można wykorzystać w momencie opodatkowania przychodów w okresie podatkowym, w którym powstała, można odliczyć według odpowiednich zasad w kolejnych 5 okresach podatkowych.

Jeżeli podatnik nie dokumentuje poniesionych kosztów uzyskania przychodów, może zastosować je w wysokości zryczałtowanej:

- 80% przychodów z działalności rolnej, leśnej i prowadzonej w zakresie gospodarki wodnej oraz z działalności rzemieślniczej,
- 60% przychodów z działalności gospodarczej, z wyjątkiem działalności rzemieślniczych,
- 40% przychodów z innej działalności gospodarczej w myśl odrębnych przepisów lub przychodów z tytułu korzystania lub udzielenia praw własności przemysłowej lub intelektualnej, praw autorskich, w tym praw pokrewnych oraz przychodów z wydawania, powielania i rozpowszechniania dzieł literackich i innych na koszt własny,
- 30% przychodów z wynajmu nieruchomości, mieszkań i ruchomości.

Podatnik stosujący koszty uzyskania przychodów jako procent przychodów, prowadzi tylko ewidencję swoich przychodów i należności powstałych w związku z działalnością gospodarczą lub inną zarobkową działalnością wykonywaną osobiście oraz musi prowadzić ewidencję środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, które podlegają amortyzacji.

Od podstawy opodatkowania można odliczyć tzw. niepodlegające opodatkowaniu elementy podstawy opodatkowania. Należy do nich wartość darowizn przekazanych na rzecz gmin, krajów (największych jednostek samorządu terytorialnego - przyp. tłum.), jednostek organizacyjnych państwa, osób prawnych mających siedzibę na terytorium RCZ na finansowanie badań i edukacji, kultury, szkolnictwa, na cele religijne dla zarejestrowanych kościołów i związków wyznaniowych, na działalność partii politycznych, na działalność w zakresie kultury fizycznej, na policję, służbę zdrowia, ekologię oraz inne cele humanitarne określone ustawą. Darowiznę można przekazać osobom fizycznym prowadzącym placówki szkolne i służby zdrowia oraz placówki na rzecz ochrony pozostawionych i zagrożonych zwierząt, osobom fizycznym, które pobierają częściową lub pełną rentę inwalidzką, na środki zdrowotne, na pomoce rehabilitacyjne i kompensacyjne oraz składniki majątku ułatwiające tym osobom naukę i podjęcie pracy o wartości równej najwyżej 10% podstawy opodatkowania. Podatkowo skuteczne są również darowizny na finansowanie likwidacji skutków klęski żywiołowej na terytorium Republiki Czeskiej lub państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Norwegii lub Islandii.

Przedmiotem podatku są:

- **przychody z działalności zależnej (najemnej) oraz dodatki funkcyjne** w myśl § 6 ustawy o podatkach dochodowych,
- **przychody z działalności gospodarczej i innej samodzielnie wykonywanej działalności zarobkowej** w myśl § 7 ustawy o podatkach dochodowych,
- **przychody kapitałowe** w myśl § 8 ustawy o podatkach dochodowych,
- **przychody z wynajmu** w myśl § 9 ustawy o podatkach dochodowych,
- **pozostałe przychody** w myśl § 10 ustawy o podatkach dochodowych.

Okresem podatkowym jest rok kalendarzowy. Jeżeli podatnik nie korzysta z usług doradcy podatkowego, ma obowiązek złożenia zeznania podatkowego i zapłacenia podatku do 31.3. po zakończeniu okresu podatkowego. Jeżeli korzysta z usług doradcy podatkowego, termin złożenia zeznania podatkowego i zapłaty podatku wydłuża się do 30.6. po zakończeniu okresu podatkowego.

Przychody z działalności zależnej (najemnej) oraz dodatki funkcyjne obejmują przychody z aktualnego lub poprzedniego stosunku pracy, służbowego lub członkowskiego i pokrewnego, przychody z tytułu pracy członków spółdzielni, wspólników i osób reprezentujących (czes.

jednatel) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz komandytariuszy spółek komandytowych, wynagrodzenia członków organów statutowych i innych organów osób prawnych itd. Do tych przychodów należą również dodatki funkcyjne, przez które rozumie się wynagrodzenia za wykonywanie funkcji np. burmistrzów lub prezesów stowarzyszeń branżowych.

Przychody z działalności gospodarczej i samodzielnie wykonywanej działalności zarobkowej obejmują przychody z produkcji rolnej, gospodarki leśnej i wodnej, przychody z działalności gospodarczej osoby fizycznej prowadzącej działalność na mocy ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej; przychody z innych form prowadzenia działalności gospodarczej w myśl odrębnych przepisów; udziały w zyskach wspólników jawnych spółek handlowych i komplementariuszy spółek komandytowych. Do tych przychodów zaliczają się również przychody z innej samodzielnie wykonywanej działalności zarobkowej takie jak, przychody z cesji i wykorzystania własności przemysłowej i innej intelektualnej oraz praw autorskich oraz przychody z tytułu wykonywania niezależnego zawodu (tłumacz, biegły sądowy, sportowiec).

Przychody kapitałowe to odsetki od depozytów na rachunkach bieżących, które są zgodnie z warunkami banku przeznaczone do prowadzenia działalności gospodarczej; odsetki i inne przychody z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek, o ile podatnik udzielił pożyczki i przyjmie za tę usługę odsetki; przychody z cesji prawa pierwokupu papierów wartościowych. Do **przychodów z wynajmu** należą przychody z wynajmu nieruchomości (lub ich części) i mieszkań oraz przychody z wynajmu ruchomości. Podstawa opodatkowania, którą stanowią te przychody, podlega obniżeniu o koszty uzyskania przychodu. Podatnik ma możliwość ujęcia faktycznych wydatków, które ewidencjonuje w księgach rachunkowych lub w ewidencji przychodów i rozchodów.

Pozostałe przychody to przychody ze sprzedaży nieruchomości i ruchomości, przychody z produkcji rolnej, jeżeli nie jest ona działalnością gospodarczą; nadzwyczajne przychody, które nie są uważane za działalność gospodarczą.

Od podstawy opodatkowania można odliczyć **nieopodatkowaną część podstawy opodatkowania [nezdanitelné části základu daně]**, którymi są odsetki od kredytu na cele mieszkalne maksymalnie do wysokości 300 000 CZK w okresie podatkowym; darowizny na cele pożytku publicznego, maksymalnie do wysokości 10%; składki na dodatkowe ubezpieczenie emerytalne, maksymalnie 12 000 CZK; składki na ubezpieczenia na życie,

maksymalnie 12 000 CZK; zapłacone składki członkowskie członka organizacji związkowej, maksymalnie do 3000 CZK.

Podstawa opodatkowania może zostać także obniżona o *odliczenia od dochodu [odčitatelné položky]*, do których zalicza się strata podatkowa, którą można ujmować tylko przez okres najwyżej pięciu kolejnych okresów podatkowych po okresie, w którym się pojawiła; 100% wydatków na badania i rozwój oraz wydatki na egzaminy sprawdzające wyniki doskonalenia zawodowego do wysokości 10 000 CZK.

Podatek od podstawy opodatkowania pomniejszonej o nieopodatkowaną część podstawy opodatkowania oraz odliczenia od dochodu zaokrąglonej do pełnych setek CZK w dół wynosi 15%.

Obliczony podatek podlega pomniejszeniu o *odliczenia od podatku [slevy na dani]*. Należą do nich przykładowo podstawowe odliczenie na podatnika za rok w wysokości 24 840 CZK i odliczenie na dziecko pozostające na utrzymaniu 11 604 CZK itd.

7.2 Podatek dochodowy od osób prawnych

Podatek dochodowy od osób prawnych zalicza się do podatków bezpośrednich i jest uregulowany Ustawą nr 586/1992 Dz.U. o podatkach dochodowych z późniejszymi zmianami [Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.]. Podatek dochodowy od osób prawnych pomniejsza (opodatkowuje) zyski spółek.

Podatnikami podatku dochodowego od osób prawnych zgodnie z ustawą nr 586/1992 Dz. U. o podatkach dochodowych są: osoby niebędące osobami fizycznymi, jednostki organizacyjne skarbu państwa, fundusze udziałowe, fundusze prowadzone przez spółki emerytalne i fundusz przekształceniowy. Są to osoby prawne – podmioty gospodarcze wpisane do rejestru handlowego oraz instytucje posiadające osobowość prawną, które nie są założone lub powołane w celu prowadzenia działalności gospodarczej. Podatnicy, którzy na terenie Republiki Czeskiej mają siedzibę lub zarząd, przez co rozumie się adres miejsca, z którego podatnik jest zarządzany, mają obowiązek podatkowy dotyczący przychodów osiągniętych ze źródeł na terytorium Czech oraz przychodów osiągniętych ze źródeł za granicą. Podatnicy nie posiadający na terenie Republiki Czeskiej swojej siedziby, mają obowiązek podatkowy dotyczący wyłącznie przychodów ze źródeł na terytorium Republiki Czeskiej.

Okresem podatkowym jest rok kalendarzowy lub obrotowy, ewentualnie okres obrachunkowy, jeżeli ten okres obrachunkowy jest dłuższy niż następujących po sobie 12 miesięcy.

Przedmiotem opodatkowania są przychody z wszelkiej działalności i gospodarowania składnikami majątku, jeżeli ustawa o podatkach dochodowych nie stanowi inaczej. Są to przykładowo przychody ze sprzedaży i wynajmu składników majątku. W przypadku podatników, którzy nie zostali założeni w celu prowadzenia działalności gospodarczej, przedmiot opodatkowania stanowią przychody z czynności gospodarczych, przychody z reklamy, przychody w wynajmu itp.

Dla celów ustalenia podstawy opodatkowania za „przychody” rozumie się świadczenia pieniężne i niepieniężne, wycenione po cenach ogólnie przyjętych. Ustawa nakazuje zastosowanie cen ogólnie przyjętych w przypadku świadczeń na rzecz osób powiązanych ekonomicznie lub personalnie.

Podatek dochodowy od osób prawnych dotyczy wszystkich osób prawnych w Republice Czeskiej, również przedsiębiorstw socjalnych, które prowadzą działalność gospodarczą jako osoby prawne i są to zarówno podmioty gospodarcze takie jak spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółki akcyjne, jawne spółki pożytku publicznego, spółki komandytowe i spółdzielnie, jak również poszczególne podmioty non-profit, takie jak stowarzyszenia społeczne, spółki pożytku publicznego, fundacje i tzw. fundusze fundacyjne oraz kościelne osoby prawne.

Podstawę opodatkowania stanowi różnica, o jaką przychody, za wyjątkiem przychodów niestanowiących przedmiot opodatkowania i przychodów zwolnionych od podatku, przewyższają wydatki (koszty), przestrzegając ich współmierności pod względem przedmiotu i czasu w danym okresie podatkowym. Podstawową przesłanką do ustalenia właściwej wysokości zobowiązania podatkowego jest ustalenie wyniku finansowego z działalności oraz jego przekształcenie w podstawę opodatkowania lub stratę podatkową. W celu właściwego ustalenia podstawy opodatkowania należy wynik finansowy przed opodatkowaniem skorygować o pozycje księgowe, które są ujęte w wyniku finansowym i jednocześnie nie podlegają opodatkowaniu. Księgowy wynik finansowy przed opodatkowaniem należy pomniejszyć o przychody, które nie podlegają opodatkowaniu (np. przychody z tytułu darowizn, spadków), o przychody zwolnione z podatku (np. określone ustawą przychody z

przedsięwzięć ekologicznych), o przychody, od których podatek pobierany jest wg stawki szczególnej, a ponadto należy go powiększyć o koszty księgowe, które nie są kosztami podatkowymi oraz kwoty odliczone od podstawy opodatkowania w przypadku braku przestrzegania określonych warunków.

Od w ten sposób wyliczonej podstawy opodatkowania lub straty podatkowej odlicza się pozycje podlegające odliczeniu od podstawy opodatkowania. Od podstawy opodatkowania pomniejszonej o pozycje do odliczenia odlicza się darowizny przekazane na cele użyteczności publicznej. Następnie można obliczyć podatek. Obliczony podatek podlega pomniejszeniu o odliczenia od podatku - np. o kwotę 18 000 CZK za każdego niepełnosprawnego pracownika, o kwotę 60 000 CZK za każdego pracownika z ciężkim upośledzeniem oraz o połowę podatku w przypadku podatników, osób prawnych zatrudniających co najmniej 25 pracowników, wśród których udział pracowników niepełnosprawnych wynosi ponad 50% przeciętnej rocznej przeliczeniowej liczby wszystkich pracowników.

Stawka podatkowa wynosi 19%.

7.3 Podatek drogowy

Podatek drogowy uregulowany jest Ustawą nr 16/1993 Dz. U. o podatku drogowym [Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční] z późniejszymi zmianami. Podatek drogowy zaliczany jest do podatków majątkowych.

Przedmiot podatku drogowego stanowią wszystkie drogowe pojazdy mechaniczne (oraz ich przyczepy, naczepy) zarejestrowane i użytkowane w Republice Czeskiej, jeżeli są wykorzystywane do działalności gospodarczej lub innej zarobkowej działalności wykonywanej osobiście lub są wykorzystywane w bezpośrednim związku z prowadzoną działalnością gospodarczą lub do czynności, z których przychody stanowią przedmiot podatku dochodowego w przypadku podmiotów niezależnych w celu prowadzenia działalności gospodarczej.

Przedmiotem podatku drogowego nie są specjalne pojazdy gąsienicowe, pojazdy liczące poniżej czterech kół wpisane w dowodzie rejestracyjnym jako kategoria L1, pojazdy misji dyplomatycznych i urzędów konsularnych, pojazdy zapewniające liniowe osobowe połączenia wewnątrz krajowe, pojazdy użytkowane przez siły zbrojne, pojazdy na napęd

elektryczny oraz niektóre inne. Przedmiotem podatku nie są ponadto pojazdy przyjazne dla środowiska (np. pojazdy z napędem hybrydowym łączącym silnik spalinowy i elektryczny, samochody na LPG).

Podatnikiem jest osoba fizyczna lub prawna, która jest użytkownikiem pojazdu zarejestrowanego w Republice Czeskiej w rejestrze pojazdów i wpisana do dowodu rejestracyjnego. Podatnikiem jest ponadto pracodawca, jeżeli wypłaca swojemu pracownikowi koszty podróży za wykorzystanie samochodu osobowego lub jego przyczepy, naczepy, o ile obowiązek podatkowy nie ciąży na użytkowniku pojazdu.

Okresem podatkowym jest rok kalendarzowy. Zeznanie podatkowe należy złożyć najpóźniej do 31 stycznia roku kalendarzowego następującego po upływie roku podatkowego. Podatnik wpłaca cztery zaliczki za dany rok według faktycznego stanu pojazdów spełniających warunki ustawowe do opodatkowania w kwartale kalendarzowym, które bezpośrednio poprzedzają miesiąc kalendarzowy, w którym przypada termin zapłaty zaliczki. Podatek drogowy opłacany jest kwartalnie w formie zaliczek, każdorazowo do 15 dnia miesiąca kwietnia, lipca, października i grudnia.

Podstawa opodatkowania jest różna w zależności od rodzaju pojazdu. W przypadku samochodów osobowych podstawę opodatkowania stanowi pojemność silnika w cm^3 , w przypadku ciągników i naczep suma największych dozwolonych mas przypadających na oś i liczba osi, w przypadku pojazdów pozostałych to największa dozwolona masa i liczba osi. W przypadku samochodów osobowych podatek drogowy oscyluje od 1 200 CZK (do 800 cm^3) do 4 200 CZK (powyżej $3 000 \text{ cm}^3$). W przypadku pozostałych pojazdów określana jest według najwyższej dozwolonej masy (masy całkowitej) w tonach i ilości osi i oscyluje od 1 800 CZK (do 1 tony i z 1 osią) do 50 400 CZK (3 osie, powyżej 36 ton).

Stawka podatku podlega pomniejszeniu o 25% w przypadku pojazdów służących do prac rolniczych (dotyczy tylko podatników wykonujących działalność rolniczą). Odliczenia od podatku mogą dotyczyć pojazdów, które realizują transport łączony, tj. przewożą ładunki, które są w części trasy przewożone kolejną lub drogą wodną. Stawka podatku drogowego określona jest w wartościach absolutnych, które są różne w zależności od poszczególnych typów pojazdów.

7.4 Podatek od nieruchomości

Podatek od nieruchomości uregulowany jest Ustawą nr 338/1992 Dz. U. o podatku od nieruchomości [Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí] z późniejszymi zmianami. Podatek od nieruchomości zalicza się do podatków majątkowych i składa się z podatku od gruntów oraz podatku od budynków.

Podatek od nieruchomości jest tzw. podatkiem realnym i obowiązek jego uiszczenia powstaje bez względu na to, czy podatnik osiąga wystarczające dochody w celu jego zapłaty. Zapłacony podatek od nieruchomości stanowi koszt uzyskania przychodu w podatku dochodowym.

Ustawa dotyczy podatku od gruntów i podatku od budowli.

7.4.1 Podatek od gruntów

Przedmiotem podatku od gruntów są wszystkie grunty na terenie Republiki Czeskiej, ewidencjonowane w tzw. katastrze nieruchomości. Grunty te dzielą się na grunty rolne (orne, ogrody i sady owocowe, łąki i pastwiska), nierolne (grunty leśne i tereny wodne, tereny zabudowane i dziedzince oraz inne tereny). Podatek ten nie dotyczy gruntów, które są zabudowane budynkami, gruntów leśnych z lasami ochronnymi, terenów wodnych (za wyjątkiem stawów do celów przemysłowej hodowli ryb) i gruntów służących do obrony państwa.

Ustawa o podatkach od nieruchomości zawiera wykaz gruntów, które są zwolnione z opodatkowania. Są to przykładowo: grunty stanowiące jedną całość z budynkiem, które są własnością stowarzyszeń lub służą do celów służby zdrowia, do świadczenia opieki socjalnej lub poprawiają stan środowiska naturalnego. Zwolnienia te obowiązują przy założeniu, że grunty nie są wykorzystywane do działalności gospodarczej lub nie są wynajmowane.

Podatnikiem jest właściciel gruntu, a w niektórych przypadkach określonych ustawą również dzierżawca gruntu.

Podstawą opodatkowania w przypadku gruntów rolnych jest wartość gruntu określona w rozporządzeniu, względnie wprost w ustawie w wartości zryczałtowanej na m² ustalona na dzień 1 stycznia danego okresu podatkowego. W przypadku tych gruntów stawka podatkowa wynosi 0,75% (grunty rolne) lub 0,25% (stałe porosty trawiaste, lasy i stawy). W przypadku pozostałych gruntów podstawę opodatkowania stanowi powierzchnia gruntu w m², stawka natomiast wynosi 1 CZK na m² w przypadku działek budowlanych i 0,10 CZK na m² dla pozostałych gruntów. Podstawa opodatkowania określana jest w zależności od rodzaju gruntu i stanowi ją albo cena gruntu (działki) lub faktyczna powierzchnia w m². Stawka podatkowa ustalona jest albo jako procent od podstawy opodatkowania albo jako stała kwota w CZK/m². Podstawowa stawka w przypadku gruntów budowlanych mnożona jest przez współczynnik w zależności od liczby mieszkańców gminy.

Od podatku od gruntów są zwolnione grunty należące do Skarbu Państwa, jeżeli nie są wykorzystywane do działalności gospodarczej lub wydzierżawione, grunty wykorzystywane przez misje dyplomatyczne, grunty stanowiące miejsca publiczne i przedmiotem podatku nie są grunty pod budynkiem w zakresie jego powierzchni zabudowanej.

Od 1.1.2012 r. zgodnie z § 6 ust. 2 znowelizowanej ustawy nr 338/1992 Dz.U. o podatku od nieruchomości, utwardzone tereny gruntów wykorzystywane do celów działalności gospodarczej lub w związku z nią stają się przedmiotem opodatkowania podatkiem od gruntów wg specjalnej stawki podatkowej. Przez **utwardzony teren gruntu** rozumie się grunt lub jego część w m² zarejestrowaną w katastrze nieruchomości jako rodzaj gruntu: pozostały teren lub zabudowany teren i dziedziniec, którego powierzchnia jest utwardzoną (wzmocnioną) budowlą w myśl Prawa budowlanego bez pionowej konstrukcji nośnej.

Zgodnie z § 6 ust. 6 ustawy o podatku od nieruchomości, jeżeli utwardzony teren gruntu służy do różnych celów gospodarczych i nie można określić zakresu powierzchni utwardzonego terenu gruntu służącego do poszczególnych rodzajów działalności, stosuje się stawkę podatku określoną w ustępie 2 lit. a) punkt 2. Jeżeli utwardzony teren gruntu wykorzystywany jest do kilku działalności gospodarczych, dla których obowiązują różne stawki podatku, przy czym można wyodrębnić tereny wykorzystywane do poszczególnych rodzajów działalności, te utwardzone tereny będą wykazane oddzielnie w wymiarach odpowiadających poszczególnym stawkom podatku. W przypadku utwardzonego terenu, na którym nie można dokonać takiego wyodrębnienia, ponieważ teren ten jest wykorzystywany dla rodzajów działalności podlegających różnym stawkom podatku, utwardzony teren gruntu

opodatkowuje się przy wykorzystaniu stawki wg § 6 ust. 2, lit. a) punkt 2 ustawy o podatku od nieruchomości, tj. 5 CZK/m².

7.4.2 Podatek od budowli

Przedmiot podatku od budowli stanowią budowle na terytorium Republiki Czeskiej, które są po odbiorach, mieszkania wraz z udziałem we wspólnych pomieszczeniach budynku, które są zaewidencjonowane w katastrze nieruchomości i pomieszczenia gospodarcze wraz z udziałem we wspólnych częściach budynku, które są ewidencjonowane w katastrze nieruchomości.

Podstawowe stawki podatku w przypadku gruntów budowlanych i niektórych budynków (budynki mieszkalne, budowle pełniące funkcje obsługowe dla budynków mieszkalnych, mieszkania zarejestrowane w katastrze nieruchomości) podlegają pomnożeniu przez współczynniki zależne od wielkości gminy. Współczynniki te wynoszą od 0,3 w najmniejszych gminach do 300 mieszkańców do 4,5 w Pradze. Każda gmina w drodze obwieszczenia [vyhláška] może ustalić dla poszczególnych dzielnic lub dla całej gminy współczynniki niższe bądź wyższe. W przypadku pozostałych rodzajów budowli gmina może zwiększyć podstawową stawkę podatkową ustalając współczynnik 1,5, a w Pradze współczynnik do 5,0.

Podatnikiem jest właściciel budynku.

Podstawę opodatkowania w przypadku budynków stanowi powierzchnia rzutu nadziemnej części budynku w m². W przypadku mieszkań lub samodzielnych pomieszczeń gospodarczych podstawą opodatkowania jest ta powierzchnia zwiększona o 20%. Stawka podatku oscyluje od 1 CZK na m² do 10 CZK za m² (np. budowle dla niektórych rodzajów działalności gospodarczej).

Od podatku od budowli są zwolnione budynki należące do Skarbu Państwa, jeżeli nie są wykorzystywane do działalności gospodarczej lub wydierżawione, budynki wykorzystywane przez misje dyplomatyczne, budynki publiczne, budynki będące własnością osób niepełnosprawnych, budynki mieszkalne przez okres pierwszych 15 lat po odbiorze, o ile mieszka w nich ich właściciel.

Okresem podatkowym jest rok kalendarzowy.

Zeznanie podatkowe podatnik powinien złożyć we właściwym organie podatkowym do 31 stycznia okresu podatkowego. Zeznanie podatkowe nie jest składane, jeżeli podatnik w którymś z poprzednich okresów podatkowych takowe złożył i w porównaniu z tym poprzednim stanem nie nastąpiła zmiana okoliczności istotnych z punktu widzenia wymiaru podatku. Jeżeli w stosunku do poprzedniego okresu podatkowego nastąpi zmiana okoliczności istotnych z punktu widzenia wymiaru podatku lub zmianie ulegnie osoba podatnika, podatnik musi to zgłosić do 31 stycznia okresu podatkowego; w takich przypadkach podatek można zgłosić składając zeznanie podatkowe lub częściowe zeznanie podatkowe. W częściowym zeznaniu podatkowym podatnik informuje tylko o zaistniałych zmianach i wylicza całkowite zobowiązanie podatkowe.

7.5 Podatek od spadków, podatek od darowizn i podatek z przeniesienia praw do nieruchomości

Podatek od spadków, podatek od darowizn i podatek z przeniesienia praw do nieruchomości uregulowany jest Ustawą nr 357/1992 Dz. U. [Zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí] z późniejszymi zmianami. Podatki te należą do podatków majątkowych.

Podatnikami są zgodnie z ustawą:

- podatek od darowizn – osoba, która nabywa przedmiot opodatkowania,
- podatek od spadków – spadkobierca,
- podatek od przeniesienia praw do nieruchomości – osoba, która dokonuje cesji składnika majątku lub osoba, która go nabywa.

7.5.1 Podatek od darowizn

Przedmiot podatku stanowi nieodpłatne nabycie majątku w inny sposób aniżeli w wyniku śmierci spadkodawcy. Podatnikiem podatku jest obdarowany, w przypadku darowizny za granicę podatnikiem jest darczyńca. Jeżeli sytuacja nie dotyczy darowizny za granicę lub z zagranicy, darczyńca jest poręczycielem. W celu ustalenia wysokości podatku, ewentualnie w celu zwolnienia od podatku, podatników dzieli się na trzy grupy. I. grupę stanowią krewni w linii prostej i współmałżonkowie, 2. grupę rodzeństwo, inni wskazani krewni i inne osoby bliskie a 3. grupę stanowią pozostałe osoby prawne i fizyczne.

Podstawą opodatkowania jest cena przekazanego w darowiźnie majątku pomniejszona o udokumentowane zadłużenie, o podatki opłacone przy imporcie w przypadku otrzymania darowizny z zagranicy oraz o kwoty zwolnione od podatku. Stawka podatkowa zależna jest od stosunku darczyńcy i obdarowanego i wynosi od 7% (do 1 mln CZK) do 40% (powyżej 50 mln CZK i w 3. grupie - pozostałe osoby).

Od podatku zwolnione jest nabycie majątku (ruchomości na potrzeby osobiste, środki pieniężne i papiery wartościowe) w przypadku osób z 1. i 2. grupy. Zwolnienie do 20 tys. CZK stosowane jest dla 3. grupy.

Od podatku od darowizn zwolnionych jest wiele darowizn: bezpłatne nabycie majątku przez skarb państwa lub publiczne szkoły wyższe, przekazanie w darowiźnie majątku przeznaczonego na finansowanie w dziedzinie kultury, szkolnictwa, nauki, badań, sportu, służby zdrowia, darowizny przyjęte przez kościoły, fundacje i fundusze użyteczności publicznej, przeniesienie praw do mieszkania i garażu z majątku spółdzielni na członków spółdzielni itp.

Podatnik powinien złożyć zeznanie podatkowe w ciągu 30 dni od bezpłatnego nabycia ruchomości lub innej korzyści majątkowej, w przypadku nabycia nieruchomości do 30 dni od doręczenia umowy z klauzulą o zezwoleniu na wpis do katastru nieruchomości lub w przypadku nieruchomości nieewidencjonowanych w katastrze nieruchomości do 30 dni od wejścia w życie umowy.

7.5.2 Podatek od spadków

Przedmiotem opodatkowania jest nieodpłatne nabycie majątku w wyniku dziedziczenia. Podatnikiem podatku jest spadkobierca. W celu ustalenia wysokości podatku, ewentualnie w celu zwolnienia od podatku, podatników dzieli się na trzy grupy. I. grupę stanowią krewni w linii prostej i współmałżonkowie, 2. grupę rodzeństwo, inni wskazani krewni i inne osoby bliskie a 3. grupę stanowią pozostałe osoby prawne i fizyczne.

Podstawę opodatkowania stanowi cena nabytego majątku pomniejszona o udokumentowane zadłużenie spadkodawcy, które przeszły na spadkobiercę, o adekwatne koszty związane z pochówkiem spadkodawcy oraz o koszty związane z postępowaniem spadkowym.

Stawka podatkowa zależna jest od stosunku spadkobiercy i spadkodawcy i wynosi od 3,5% (do 1 mln CZK) do 20% (powyżej 50 mln CZK i w 3. grupie - pozostałe osoby).

Spadki w 1. i 2. grupie są zwolnione od podatku. Ponadto w zależności od stosunku spadkobiercy i spadkodawcy od podatku są zwolnione nabycia majątku podobnie do rozwiązań w podatku od darowizn, tj. do wysokości 20 tys. CZK w 3. grupie.

Ponadto od podatku od spadków zwolnionych jest wiele spadków takich, jak nabycie majątku przez skarb państwa lub publiczne szkoły wyższe, nabycie majątku przeznaczonego na finansowanie w dziedzinie kultury, szkolnictwa, nauki, badań, sportu, służby zdrowia, spadki nabyte przez kościoły, fundacje i fundusze użyteczności publicznej itp.

Podatnik powinien złożyć zeznanie podatkowe w ciągu 30 dni od uprawomocnienia się postanowienia o spadku.

7.5.3 Podatek od przeniesienia praw do nieruchomości

Przedmiot opodatkowania stanowi odpłatne przeniesienie lub przekazanie praw własności do nieruchomości lub bezpłatne ustanowienie służebności osobistej [věcné břemeno] na korzyść darczyńcy w przypadku przekazania nieruchomości w formie darowizny.

Podatnikiem podatku jest podmiot przekazujący (sprzedający), nabywający (kupujący) jest poręczycielem, w przypadku wymiany nieruchomości podatnikami są wspólnie i nieodrębnie przekazujący i nabywający.

Podstawę opodatkowania stanowi cena uzgodniona lub cena nieruchomości ustalona na podstawie przepisów dot. rzeczoznawstwa, każdorazowo wyższa z tych dwóch wartości. W pozostałych przypadkach to np. cena nieodpłatnie ustanowionej służebności osobistej, cena osiągnięta w drodze aukcji w przypadku pozyskania nieruchomości na publicznej aukcji itd.

Podatek z przeniesienia praw do nieruchomości jest zryczałtowany i wynosi liniowo 3% od podstawy opodatkowania.

Zwolnienie dotyczy przekazania majątku z i do Republiki Czeskiej, przekształceń osób prawnych, przekazania nowych budowli, które nie były do tej pory użytkowane.

Podatnik powinien złożyć zeznanie podatkowe w ciągu 3 miesięcy od potwierdzenia nabycia prawa własności (najczęściej wpis do katastru nieruchomości) lub nabycia prawa własności (w przypadku nieruchomości nieewidencjonowanych w katastrze nieruchomości).

Stawka podatkowa zależna jest wysokości podstawy opodatkowania. Podstawę opodatkowania stanowi cena składnika majątku będącego przedmiotem darowizny. Zeznanie podatkowe należy złożyć przed upływem 30 dni od dnia upływu każdego półrocza danego roku.

8 PODATKI POŚREDNIE

Podatek pośredni to taki podatek, który uiszcza na rzecz Skarbu Państwa inna osoba (*płatnik*) aniżeli osoba podlegająca opodatkowaniu i ponosząca skutki opodatkowania (*podatnik*). Nazywany jest również *podatkiem od konsumpcji*, ponieważ podatek ujęty jest w cenie towaru lub usługi kupowanej przez podatnika, który podatek ten płaci w ramach zapłaty za swoją konsumpcję (a na rzecz Skarbu Państwa podatek potem płaci dany podmiot handlowy). Przeciwnieństwem podatku pośredniego jest podatek bezpośredni, w przypadku którego podatnik jest też płatnikiem: podatek bezpośredni nie stanowi opodatkowania konsumpcji, ale dochodów podatnika.

Podatek pośredni może być *selektywny* (np. podatek akcyzowy), który dotyczy wyłącznie wybranych rodzajów towarów lub *uniwersalny* (np. podatek od wartości dodanej), który dotyczy wszystkich towarów.

8.1 Podatek od wartości dodanej

To podatek uniwersalny, należący do najważniejszych elementów budżetu państwa. Uregulowany jest Ustawą nr 235/2004 Dz. U. o podatku od wartości dodanej (odpowiednik

polskiego podatku od towarów i usług – przyp. tłum.) [Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty], z późniejszymi zmianami (dalej VAT).

Płatnik podatku jako osoba podlegająca opodatkowaniu to osoba fizyczna lub prawna, która samodzielnie prowadzi działalność gospodarczą (ekonomiczną). Limit obrotów do obowiązkowej rejestracji do tego podatku wynosi na razie 1 mln CZK. Jeżeli przedsiębiorca prowadzi działalność gospodarczą a jego obroty w okresie 12 następujących po sobie miesięcy kalendarzowych przekroczą kwotę 1 000 000 CZK, ma obowiązek złożenia zgłoszenia do rejestracji płatnika VAT. Zgłoszenie należy złożyć w ciągu 15 dni po zakończeniu miesiąca kalendarzowego, w którym obroty przekroczyły ustalony limit.

Zgodnie z ustawą przedmiotem opodatkowania podatkiem od wartości dodanej jest dostawa towarów, przeniesienie praw do nieruchomości, odpłatne świadczenie usług przez osobę zobowiązaną do opodatkowania w kraju, odpłatne nabycie towarów z innego państwa członkowskiego UE lub import towarów z miejscem świadczenia w kraju.

Oprócz świadczeń podlegających opodatkowaniu istnieją także świadczenia zwolnione z opodatkowania. Świadczenia zwolnione mogą mieć formę prawa do odliczenia lub formę bez prawa do odliczenia.

Podstawą opodatkowania jest wszystko, co w formie zapłaty ma otrzymać płatnik podatku z tytułu zrealizowanego przedmiotu opodatkowania od osoby, dla której świadczenie to zostało zrealizowane, oprócz podatku od wartości dodanej. Elementem podstawy opodatkowania jest również podatek akcyzowy, dotacja do ceny, koszty uboczne (koszty opakowania, transportu lub prowizja). Ewentualnie od podstawy opodatkowania odlicza się rabat od ceny.

Do 25 dni od zakończenia okresu podatkowego płatnik powinien złożyć deklarację podatkową, nawet w sytuacji, gdy nie powstało zobowiązanie podatkowe. Natomiast zobowiązanie podatkowe należy uregulować w terminie wskazanym dla złożenia deklaracji podatkowej. Jeżeli w wyniku wymierzenia nadmiernego odliczenia powstanie nadpłata podlegająca zwrotowi, podlega ona zwrotowi na rzecz płatnika bez konieczności składania wniosku w ciągu 30 dni od wymierzenia nadmiernego odliczenia.

Płatnik może złożyć wniosek o wyrejestrowanie z podatku VAT najwcześniej po upływie jednego roku od daty wejścia w życie widniejącej na zaświadczeniu o rejestracji, jeżeli jego obroty nie przekroczyły kwoty 1 000 000 CZK w 12 poprzednich, następujących po sobie miesiącach kalendarzowych.

Od 1 stycznia 2013 roku stawka podatkowa **podstawowa wynosi 21% a obniżona 15%**.

8.1.1 Nowelizacja ustawy o podatku od wartości dodanej

Nowelizacja, która weszła w życie z dniem 1.1.2013 r., wprowadza wiele istotnych zmian. Należy do nich zmiana podstawowej i obniżonej stawki podatku VAT, jak również wprowadzenie przepisu § 109 Poręczenie odbiorcy podlegającego opodatkowaniu świadczenia.

W § 109 ustawy nr 235/2001 Dz.U. o podatku od wartości dodanej jest mowa o tym, że jeżeli płatnik, który przyjmie świadczenie podlegające opodatkowaniu z miejscem świadczenia w kraju zrealizowane przez innego płatnika lub zapłaci za takie świadczenie (dalej „odbiorca podlegającego opodatkowaniu świadczenia“) ręczy za niezapłacony podatek z tytułu tego świadczenia, jeżeli w chwili jego realizacji wiedział lub miał i mógł wiedzieć, że:

- a) podatek podany na dokumencie fiskalnym nie będzie umyślnie zapłacony,
- b) płatnik, który realizuje to podlegające opodatkowaniu świadczenie lub otrzyma zapłatę za takie świadczenie (dalej „podmiot świadczący podlegające opodatkowaniu świadczenie“), umyślnie znalazł się lub znajdzie w sytuacji, gdy nie może podatku zapłacić, lub
- c) nastąpi zmniejszenie podatku lub wyłudzenie korzyści podatkowej.

Odbiorca podlegającego opodatkowaniu świadczenia ręczy także za niezapłacony z tytułu tego świadczenia podatek, jeżeli zapłata za to świadczenie:

- a) nie ma ekonomicznego uzasadnienia i całkowicie w sposób widoczny odstaje od ceny zwykle przyjętej,
- b) jest przekazana w pełni lub częściowo przelewem bezgotówkowym na rachunek prowadzony przez podmiot świadczący usługi płatnicze poza krajem, lub
- c) jest przekazana w pełni lub częściowo przelewem bezgotówkowym na inny rachunek, niż rachunek podmiotu świadczącego podlegające opodatkowaniu świadczenie, który organ podatkowy opublikował w sposób umożliwiający dostęp na odległość.

Odbiorca podlegającego opodatkowaniu świadczenia ręczy za niezapłacony podatek z tytułu tego świadczenia, jeżeli w chwili jego realizacji jest o podmiocie świadczącym podlegające opodatkowaniu świadczenie opublikowana, z możliwością dostępu na odległość, informacja, że jest tzw. niesolidnym płatnikiem.

Odbiorca podlegającego opodatkowaniu świadczenia, które polega na dostawie paliw przez dystrybutora paliw zgodnie z ustawą regulującą paliwa, ręczy za niezapłacony podatek z tytułu tego świadczenia, jeżeli w chwili jego realizacji brak jest o podmiocie świadczącym podlegające opodatkowaniu świadczenie opublikowanej informacji, dostępnej na odległość, że jest zarejestrowany jako dystrybutor paliw zgodnie z ustawą regulującą paliwa.

To nowa praktyka, która nakłada na podatników całkowicie nowe wymagania. Dlatego Generalna Izba Skarbowa postanowiła, uwzględniając interesy przedsiębiorców i umożliwiając im jak najlepsze przygotowanie się do nowej praktyki, że będzie podatników, w przypadku których taki obowiązek się pojawił, wzywać do jego spełnienia aż do dnia 30.9.2013 r.

Powyżej wspomniana nowelizacja wprowadziła także instytucję tzw. niesolidnego płatnika. Są oni publikowani. W związku z powstaniem tych instytucji, tj. poręczenia i niesolidnego płatnika, wprowadzono dla podmiotów podatkowych obowiązek podania w zgłoszeniu rejestracyjnym do podatku od wartości dodanej wszystkich swoich kont, prowadzonych przez podmioty świadczące usługi płatnicze, wykorzystywanych do działalności gospodarczej oraz wskazania tych numerów kont, które będą opublikowane w sposób umożliwiający dostęp na odległość. Obecni płatnicy (ci, którzy byli płatnikami VAT już przed wejściem w życie nowej ustawy o VAT) mieli obowiązek w pierwszych dwóch miesiącach tego roku dane te również uzupełnić.

Nowelizacja ustawy o podatku od wartości dodanej obowiązująca od 1.1.2013 r. przyniosła w zakresie walki z ucieczką od podatków pewne zmiany, które powinny pozytywnie wpłynąć na poprawę bezpieczeństwa płatników podatku. Zmiany te nawiązują do szeregu działań, które mają w efekcie na celu również osiągnięcie czystości rynku w celu minimalizowania niedopuszczalnej przewagi konkurencyjnej podmiotów uzyskanej poprzez zmniejszanie przez nie wpływów budżetu państwa. Jednym z takich działań jest obowiązek płatników przekazania organowi podatkowemu do 28.2.2013 r. obowiązkowej informacji rejestracyjnej

w myśl § 96 ustawy o VAT, numerów wszystkich swoich rachunków u podmiotów świadczących usługi płatnicze, jeżeli są wykorzystywane do działalności gospodarczej. Płatnik ma równocześnie możliwość wskazania, które z tych rachunków będą opublikowane w ramach ogólnie dostępnego rejestru płatników VAT, dostępnego także na odległość. Organ podatkowy rozpocznie publikowanie rachunków od 1.4.2013 r. w bazie danych „Rejestr płatników VAT“ [„Registr plátcu DPH“].

W myśl § 98 ustawy nr 235/2004 Dz.U. o podatku od wartości dodanej organ podatkowy opublikuje w sposób umożliwiający dostęp na odległość dane z rejestru płatników oraz identyfikowanych osób, czyli:

- a) numer identyfikacji podatkowej płatnika lub identyfikowanej osoby,
- b) firmę lub imię i nazwisko, względnie nazwę, dodatek do imienia i nazwiska lub nazwy,
- c) siedzibę płatnika lub identyfikowanej osoby oraz
- d) numer rachunku przeznaczonego do zgłoszenia w ramach rejestracji płatnika w celu opublikowania lub informację o tym, że taki numer rachunku nie został wskazany.

Od 1.1.2013 r. baza danych VAT udostępnia informacje nt. niesolidnych płatników VAT. Rejestr udostępnia możliwość sprawdzenia NIPu firm, organizacji lub przedsiębiorców, jeżeli są lub byli zarejestrowani do podatku od wartości dodanej.

Nowelizacja ustawy o podatku dochodowym również wprowadza zmiany w dokumentach fiskalnych. Dokument fiskalny ze wszystkimi cechami stanowi (poza paroma wyjątkami) jeden z podstawowych warunków do skorzystania z prawa do odliczenia.

§ 34 wprowadza zapis dotyczący zapewnienia wiarygodności pochodzenia, nienaruszalności treści oraz czytelności dokumentów fiskalnych.

W przypadku dokumentu fiskalnego od momentu jego wystawienia do końca terminu określonego do jego przechowywania musi być zapewniona:

- a) wiarygodność jego pochodzenia,
- b) nienaruszalność jego treści i
- c) jego czytelność.

Do celów tej ustawy rozumie się przez:

- a) wiarygodność pochodzenia fakt, że sprawdzona jest tożsamość osoby, która świadczenie realizuje lub która dokument fiskalny wystawiła w sposób uprawniony,
- b) nienaruszalność treści fakt, że treść dokumentu fiskalnego wymagana w myśl tej ustawy nie została zmieniona,
- c) czytelność fakt, że możliwe jest zapoznanie się z treścią dokumentu fiskalnego bezpośrednio lub przy pomocy urządzenia technicznego.

Zapewnienie wiarygodności pochodzenia dokumentu fiskalnego i nienaruszalności jego treści może zostać osiągnięte poprzez mechanizmy kontrolne procesów stwarzające niepodważalne powiązanie między dokumentem fiskalnym a danym świadczeniem.

Wiarygodność pochodzenia dokumentu fiskalnego w formie elektronicznej i nienaruszalność jego treści, oprócz mechanizmów kontrolnych procesów, można zapewnić również poprzez:

- a) honorowany podpis elektroniczny,
- b) honorowany znak elektroniczny lub
- c) elektroniczną wymianę informacji, jeżeli porozumienie o tej wymianie stanowi użycie procedur gwarantujących wiarygodność pochodzenia i nienaruszalność treści.

Wiarygodność pochodzenia dokumentu fiskalnego w formie papierowej może zostać zapewniona przykładowo poprzez opatrzenie tego dokumentu niepodlegającymi zmianie identyfikatorami (pieczętki, papier firmowy, znaki wodne i in.), które dostawca wykorzystuje, względnie własnoręcznym podpisem. Wiarygodność pochodzenia dokumentu fiskalnego w formie elektronicznej można zapewnić stosując przykładowo honorowany podpis elektroniczny lub znak elektroniczny, w pewnym stopniu poprzez elektroniczną wymianę informacji EDI lub wysłanie dokumentu za pośrednictwem skrzynki danych.

Wiarygodność pochodzenia może być zapewniona również w inny sposób. Wymagane cechy dokumentów fiskalnych mogą zostać zapewnione także za pośrednictwem mechanizmów kontrolnych, które stwarzają tzw. niezawodną „ścieżkę audytu“ (ślad rewizyjny). Tą „ścieżką“ stanowi zespół kolejnych powiązanych z sobą dokumentów oraz dostępnych informacji nt. transakcji (np. zamówienie, kwit dostawy, dokumenty przewozowe, umowa, wyciągi bankowe, dokument księgowy i księgowe ujęcie transakcji...) oraz ich wzajemne powiązanie. W przypadku elektronicznych dokumentów fiskalnych elementem „ścieżki audytu“ może być również wysłanie dokumentu z pewnego, z góry określonego adresu e-

mail, czy jego pobranie z zabezpieczonej aplikacji internetowej. Również w tym przypadku to jednak tylko jeden z możliwych elementów „ścieżki audytu“ a nie pełne zapewnienie wiarygodności pochodzenia dokumentu fiskalnego.

8.2 Podatek akcyzowy

Uregulowany jest Ustawą nr 353/2003 Dz. U. o podatkach akcyzowych [Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních] z późniejszymi zmianami. Do podatków akcyzowych należy podatek od olejów mineralnych (produkty ropochodne), od spirytusu, od piwa, od wina i produktów pośrednich i wyrobów tytoniowych. Ustawa opodatkowuje wybrane produkty, które mają niekorzystny wpływ na zdrowie człowieka oraz negatywny wpływ na środowisko. Podatek akcyzowy administrują **organy celne (urzędy celne i izby celne)** właściwe według siedziby lub miejsca pobytu płatnika podatku.

Przedmiotem opodatkowania jest spirytus, piwo, wino oraz produkty pośrednie, wyroby tytoniowe oraz oleje mineralne. Aby wyroby te były przedmiotem opodatkowania, muszą być wyprodukowane na (podatkowym) obszarze Wspólnoty Europejskiej lub na ten obszar importowane.

Płatnikiem podatku jest, ogólnie, osoba prawna lub fizyczna, prowadząca skład podatkowy, będąca uprawnionym odbiorcą, przedstawicielem podatkowym lub producentem, która ma obowiązek rejestracji podatkowej oraz zapłaty podatku w związku z wprowadzeniem wymienionych wyrobów do wolnego obrotu podatkowego, lub w związku ze zniszczeniem, utratą lub innym pomniejszeniem wartości wybranych wyrobów transportowanych w trybie warunkowego zwolnienia od podatku. Zwolnienia dotyczą wyrobów z importu zwolnionych od cła, wyrobów importowanych z terenu państw członkowskich NATO na potrzeby sił zbrojnych NATO, wyroby zakupione bez podatku w stanie wojennym na podstawie uchwały rady ministrów, uzasadnione straty techniczne przy transporcie lub składowaniu wybranych wyrobów, wybrane wyroby przeznaczone do produkcji produktów nie objętych podatkiem oraz innych okoliczności, uzasadniających prawo do zwolnienia w myśl ustawy o podatkach akcyzowych.

Podstawę opodatkowania stanowi ilość wybranych wyrobów wyrażona w jednostkach w zależności od rodzaju podatku. W przypadku produktów tytoniowych podstawą procentowej części podatku jest cena dla konsumenta końcowego. Podatek wyliczany jest poprzez

pomnożenie podstawy opodatkowania przez stawkę podatkową określoną dla danego wyrobu. Podatki administrują urzędy celne właściwe według siedziby lub miejsca pobytu płatnika podatku.

Stawki wybranych wyrobów są specyficzne (ilościowe) lub wartościowe (procentowe). Stawki podatku od papierosów stanowią połączenie stawki specyficznej i wartościowej. Podatek wyliczany jest poprzez pomnożenie podstawy opodatkowania przez stawkę podatkową określoną dla danego wyrobu zgodnie w ustawą o podatkach akcyzowych.

Dla wybranych wyrobów, za wyjątkiem niektórych wyrobów importowanych, okresem podatkowym jest miesiąc kalendarzowy. Płatnicy zobowiązani do wykazania i zapłaty podatku powinni złożyć deklarację podatkową oddzielnie dla każdego podatku do urzędu celnego w ciągu 25 dni od zakończenia okresu podatkowego, w którym obowiązek ten zaistniał.

8.3 Podatek ekologiczny

Zgodnie z Ustawą nr 261/2007 Dz. U. o stabilizacji budżetów publicznych [Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů] wszedł w życie z dniem 1.1.2008 r. podatek ekologiczny, który Republika Czeska zobowiązana była wdrożyć na podstawie dyrektywy UE 2003/96/WE, w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej.

Przedmiotem opodatkowania jest prąd elektryczny, gaz ziemny i niektóre inne gazy oraz paliwa stałe (węgiel czarny, węgiel brunatny, koks).

Płatnikiem podatku ekologicznego jest dostawca, który na obszarze podatkowym dostarczył przedmioty opodatkowania, zarządca systemu dystrybucji lub systemu transportu, producent przedmiotu opodatkowania; ponadto także osoby, które energię zwolnioną wykorzystują do innych celów aniżeli zwolnione oraz osoby, które zużywają nieopodatkowaną energię. Zwolnienie zależne jest od przeznaczenia wykorzystywanej energii. Dotyczy to w szczególności energii elektrycznej i paliw stałych, wykorzystywanych do funkcjonowania przewozów publicznych osób lub żegluga na wodach na terenie RCz. Ponadto można skorzystać ze zwolnienia w przypadku gazu do produkcji energii cieplnej w gospodarstwach domowych oraz w przydomowych kotłowniach, o których mowa w odrębnych przepisach.

Płatnicy zobowiązani do wykazania i zapłaty podatku powinni złożyć deklarację podatkową oraz podatek zapłacić do 25. dnia po zakończeniu okresu podatkowego, w którym obowiązek ten zaistniał. Okresem podatkowym jest miesiąc kalendarzowy.

Stawki podatkowe określone są według poszczególnych mediów – dla energii elektrycznej, gazu ziemnego i paliw stałych. Okresem podatkowym jest miesiąc kalendarzowy. Płatnicy zobowiązani do wykazania i zapłaty podatku powinni złożyć deklarację podatkową organowi podatkowemu (urzędowi celnemu) oraz podatek zapłacić do 25. dnia po zakończeniu okresu podatkowego, w którym obowiązek ten zaistniał.

9 KODEKS HANDLOWY

Obecny Kodeks Handlowy [Obchodní zákoník] został przyjęty w 1991 roku. Jego twórcy inspirowali się przede wszystkim kodeksem handlu międzynarodowego, porządkiem prawnym tzw. pierwszej republiki i niemieckim, przy czym efektem była niespójna mieszanka zasad, która już w momencie wejścia w życie wymagała wielu nowelizacji.

Częste zmiany towarzyszyły kodeksowi także w kolejnym okresie jego istnienia. Powodem były nie tylko potrzeby transformującej się gospodarki, ale też konieczność harmonizacji z prawem unijnym. W efekcie Kodeks Handlowy przekształcił się w jednolity kodeks, który obok Kodeksu Cywilnego [Občanský zákoník] stworzył własną i w pewnym stopniu niezależną gałąź prawa prywatnego.

W 2012 roku Ustawa nr 513/1991 Dz. U. – Kodeks Handlowy [Zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník] została znowelizowana, przynosząc wiele zmian. Od 1.1.2012 r. anulowano obowiązek wprowadzania do Dziennika Dokumentów Rejestru Handlowego **wzorów podpisów** osób upoważnionych do występowania w imieniu osoby prawnej. Celem było zmniejszenie liczby przypadków nadużycia tych ogólnie dostępnych podpisów. Spółki, które mają już w Dzienniku Dokumentów swoje wzory podpisów, mogą złożyć do właściwego rejestru handlowego wnioski o ich skreślenie.

Numery pesel osób wpisanych w rejestrze handlowym nie będą już pojawiać się w wyciągu z rejestru handlowego ani nie będą publikowane w Dzienniku Gospodarczym. Obowiązek wpisania numeru pesel do rejestru handlowego zostaje zachowany. Nowelizacja wprowadza

także zmianę dotychczasowej praktyki, gdy numery pesel, przykładowo członków organów statutowych spółek handlowych, były w rejestrze nie tylko wpisywane, ale były też publikowane. Inna procedura dotyczy wprowadzania dokumentów do Dziennika Dokumentów, gdzie obowiązuje zasada, że jeżeli wprowadzany jest dokument zawierający numer pesel, dokument ten jest publikowany wraz z tym numerem. Przy wpisywaniu osoby do rejestru handlowego, priorytetowo wprowadzaną informacją jest data urodzenia, następnie numer pesel, jeżeli był danej osobie przydzielony. Dotychczasowa regulacja prawna określała odwrotną kolejność tych danych.

Kolejną zmianą wprowadzoną przez nowelizację Kodeksu Handlowego jest ***naložený na spółki obowiązek podania rodzaju tytułu prawnego do wskazywanej przez nie siedziby działalności gospodarczej***. Ten zapis powinien służyć właścicielom danych nieruchomości oraz sądom do przeciwdziałania firmom „skrzynkowym“, których nie można znaleźć. Są to spółki, które wprawdzie mają jakieś miejsce zgłoszone jako swoją oficjalną siedzibę, ale w rzeczywistości nikt ich nie odnajdzie. Spółki te zazwyczaj nie mają żadnego majątku ani osoby realnie wykonującej funkcję organu statutowego i praktycznie funkcjonują tylko na papierze. Jeżeli przedsiębiorca nie wykaże, że posiada w stosunku do podanych pomieszczeń prawnego tytułu ich użytkowania przez cały okres, w jakim pomieszczenia te figurują jako jego siedziba lub miejsce prowadzenia działalności, może mu grozić nawet unieważnienie i likwidacja spółki.

W myśl § 32, ust. 4) ustawy nr 513/1991 Dz. U. – Kodeks Handlowy, Ministerstwo Sprawiedliwości w drodze rozporządzenia określi wymogi formalne formularzy do składania wniosków o wpis i listę dokumentów (załączników), jakie do wniosków należy dołączyć. Ministerstwo Sprawiedliwości równocześnie opublikuje formularze i listę dołączanych dokumentów w sposób umożliwiający dostęp do nich na odległość; usługa ta nie może być odpłatna. Ministerstwo wydało Rozporządzenie nr 414/2011 Dz. U. o wymogach formalnych formularzy do składania wniosków do rejestru handlowego [Vyhláška č. 414/2011 Sb., o náležitostech formulářů na podávání návrhů do obchodního rejstříku].

Ponadto, zgodnie z nowelizacją od 1.1.2012 r. nie ma już obowiązku (ze względu na elektroniczną Dziennika Dokumentów) składania dokumentów, na podstawie których potwierdza się złożenie wniosku o wpis do rejestru handlowego, w dwóch egzemplarzach. Nowelizacja umożliwia również zbieg wykonywania funkcji członka organu statutowego ze

stosunkiem prawnopracowniczym. Wynagrodzenie z tytułu wykonywania funkcji członka organu statutowego stanowi każdorazowo koszt podatkowy i podlega składkom na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

Niektóre nowelizacje Kodeksu Handlowego wchodzi w życie również od 2013 roku, chociaż Kodeks Handlowy będzie obowiązywał tylko do 31.12.2013 r.

Podstawowym celem nowelizacji jest wprowadzenie kolejnych mechanizmów na rzecz poprawy dyscypliny płatniczej i minimalizowanie w ten sposób kłopotów polegających na opóźnionych płatnościach za dostarczone towary lub usługi. Takie zjawiska mają negatywny wpływ na płynność przedsiębiorstwa i jego zarządzanie finansami, czego następstwem może być w wielu przypadkach późniejsza, wtórna niewypłacalność dostawców towarów i usług.

Od 16.3.2013 r. stosowane są zasady dotyczące terminów płatności faktur zgodnie z Dyrektywą 2011/7/UE w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych. Ta nowa dyrektywa jako nowość wprowadza ***maksymalny okres płatności należności – między przedsiębiorstwami standardowo maksymalnie 60 dni, w przypadku dostaw na rzecz organów władzy państwowej standardowo maksymalnie 30 dni.***

W/w dyrektywę Unii Europejskiej uwzględnia również przyjmowana nowelizacja Kodeksu Handlowego. Z tego powodu dyrektywa wprowadziła, względnie projekt ustawy wprowadzi, ostrzejsze uregulowanie terminów płatności. Wg nowych rozwiązań ustalony jest maksymalny termin płatności wynoszący 60 dni (w przypadkach, gdy przedmiotem wzajemnego zobowiązania jest odpłatna dostawa towarów lub usługi na rzecz publicznego zlecającego, termin 60 dni jest określony jako maksymalny możliwy). Jeżeli nowelizacja zostanie zatwierdzona w obecnym projektowanym brzmieniu, wpłynie bezpośrednio na zwykłe czynności handlowe, w szczególności spółek, które nie mają w umowie uzgodnionego terminu płatności za faktury handlowe, ponieważ nowelizacja wciąż na pierwszym miejscu stawia formę porozumienia między stronami umowy dotyczącego terminu płatności i dopiero w sytuacji, gdy termin płatności nie jest w żaden sposób wskazany, automatycznie stosowany będzie wspomagający termin płatności 30 dni (projektowany w § 340 ust. 3). Należy jednak wskazać, że ewentualnych uzgodnień umownych dotyczących terminu płatności faktury przekraczających 60 dni będzie można dokonać tylko wówczas, jeżeli taki sposób nie będzie w stosunku do wierzyciela „mocno niesprawiedliwy” (projektowany przepis § 343b).

Odpowiednią nowelizację Kodeksu Handlowego Rada Ministrów zatwierdziła 25.7.2012 r. a Sejm nad nią obraduje pod numerem dokumentu sejmowego 771. Elementem projektu jest również prawo wierzyciela do zastosowania, oprócz odsetek za zwłokę, również prawa do pokrycia minimalnej wysokości kosztów związanych z dochodzeniem swojej należności w zakresie i na warunkach określonych w zarządzeniu Rady Ministrów (proponuje się 1 200 CZK). Początkowy projekt zawierał wejście w życie od 1.3.2013 r., jednak w efekcie wejście w życie nowelizacji zatwierdzono na pierwszy dzień miesiąca następującego po miesiącu ogłoszenia w Dzienniku Ustaw – Sejm nowelizację zatwierdził w 3. czytaniu dnia 27.3.2013 r. i po jej przewidywanym zatwierdzeniu przez Senat i Prezydenta powinna ukazać się w Dzienniku Ustaw w kwietniu lub maju i zacząć obowiązywać odpowiednio od 1.5.2013 r. lub 1.6.2013 r.

9.1 Wygaśnięcie Kodeksu Handlowego

Obecny Kodeks Handlowy został przyjęty w 1991 roku. Jego twórcy inspirowali się przede wszystkim kodeksem handlu międzynarodowego, porządkiem prawnym tzw. pierwszej republiki i niemieckim, przy czym efektem była niespójna mieszanka zasad, która już w momencie wejścia w życie wymagała wielu nowelizacji.

Częste zmiany towarzyszyły kodeksowi także w kolejnym okresie jego istnienia. Powodem były nie tylko potrzeby transformującej się gospodarki, ale też konieczność harmonizacji z prawem unijnym. W efekcie Kodeks Handlowy przekształcił się w jednolity kodeks, który obok Kodeksu Cywilnego [Občanský zákoník] stworzył własną i w pewnym stopniu niezależną gałąź prawa prywatnego.

Nowy Kodeks Cywilny stał się filarem prawa prywatnego. Istotna część zapisów Kodeksu Handlowego zostaje uchylona wraz z tym aktem, część zapisów zostało jednak przeniesionych do nowego Kodeksu Cywilnego, przykładowo postanowienia ogólne o tajemnicy handlowej, firmie lub postanowienia o niektórych typach umowy lub zapewnienia zobowiązań. Tylko dla regulacji prawnej spółek handlowych i spółdzielni, która jest dzisiaj zawarta w drugiej części Kodeksu Handlowego, przeznaczono odrębną nową ustawę – Ustawę nr 90/2012 Dz. U. o korporacjach handlowych [Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích].

10 USTAWA O KORPORACJACH HANDLOWYCH

Ustawa o korporacjach handlowych to skrócona nazwa Ustawy nr 90/2012 Dz. U. o spółkach handlowych i spółdzielniach [Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

(zákon o obchodních korporacích)]. To ustawa, która częściowo zastąpi dotychczasowy Kodeks Handlowy. Dotyczy przede wszystkim uregulowania spółek handlowych i spółdzielni. Handlowe prawo zobowiązaniowe, które było wcześniej elementem Kodeksu Handlowego, zawarte jest w nowym Kodeksie Cywilnym. Sejm zatwierdził ją 16 grudnia 2011 roku, Senat 25 stycznia 2012 roku a prezydent podpisał ją 20 lutego 2013 roku. Podobnie jak nowy Kodeks Cywilny ustawa wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2014 r.

Ustawa o korporacjach handlowych stanowi drugą część rekodyfikacji prawa prywatnego, która ściśle nawiązuje do nowego Kodeksu Cywilnego. Jak wynika z powyższego, ustawa nie ma być kontynuatorem Kodeksu Handlowego, ale odrębnym przepisem, który dotyczy ściśle określonego kręgu osób prawnych – korporacji handlowych.

Pod pojęciem korporacji handlowej ustawa ujmuje wszystkie formy spółek handlowych (spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, spółkę akcyjną, spółkę komandytową, spółkę jawną, spółkę europejską i europejskie zgrupowanie interesów gospodarczych) oraz spółdzielnie (czyli spółdzielnię w węższym znaczeniu, spółdzielnię mieszkaniową, spółdzielnię socjalną oraz spółdzielnię europejską), niemniej jednak jej przepisy dotyczą przede wszystkim krajowych form tych korporacji, ponieważ te europejskie są w pierwszym rzędzie uregulowane odrębnymi przepisami UE.

Ustawa reguluje podstawowe warunki funkcjonowania korporacji handlowych – od ich założenia, przez układ wewnętrznej struktury organów, odpowiedzialność członków tych organów, czynności w ramach koncernów po ich rozwiązanie. Pomimo tego w jej tekście nie znajdziemy wszystkich tych warunków. Niektórymi zajmuje się na ogólniejszym poziomie nowy Kodeks Cywilny, inne, przeciwnie, są uregulowane bardziej szczegółowo w odrębnych przepisach (np. w ustawie o przekształceniach spółek handlowych lub w ustawie o rejestrach publicznych). Ustawę o korporacjach handlowych należy więc koniecznie rozumieć jako istotny, niemniej jednak wciąż tylko cząstkowy element wielopoziomowej struktury uregulowań prawnych dotyczących korporacji handlowych, a nie jako wszystko-obejmujący kodeks tych organizacji.

Ustawa o korporacjach handlowych, podobnie jak nowy Kodeks Cywilny, wejdzie w życie z dniem 1.1.2014 r. Bezpośredni wpływ na życie korporacji po tej dacie będą miały przede wszystkim przymusowe przepisy ustawy, czyli te postanowienia, od których nie można się

uchylić w drodze umowy (np. zasady dotyczące koncernów). Jeżeli wewnętrzna dokumentacja korporacji (np. statut) będzie w sprzeczności z przymusowymi przepisami ustawy, korporacja powinna ją dostosować do nowej regulacji prawnej w ciągu 6 miesięcy od wejścia ustawy w życie (tj. do 1.7.2014 r.). Jeżeli tak nie uczyni, może jej w efekcie końcowym grozić nawet rozwiązanie na mocy decyzji sądu.

Ta część przepisów wewnętrznych, która nie będzie w sprzeczności z przymusowymi przepisami ustawy, będzie nadal ważna, przy czym jako ich element będą traktowane również te zasady, które wynikały do tej pory dla korporacji bezpośrednio z Kodeksu Handlowego.

Aby nie następował konflikt między starą a nową regulacją prawną, Ustawa o korporacjach handlowych daje korporacjom handlowym możliwość podjęcia w ciągu 2 lat od wejścia w życie decyzji, że w pełni podporządkowują się nowej regulacji prawnej. W takiej sytuacji przepisy dotychczasowego Kodeksu Handlowego nie będą bezpośrednio dotyczyć korporacji handlowych.

Szczególne przepisy przejściowe ustawa wprowadza dla umów o wykonywaniu funkcji. Umowy te (np. umowa o wykonywaniu funkcji „jednatel“ /osoba zarządzająca i reprezentująca spółkę z o.o.– przyp. tłum./) należy dostosować do nowych przepisów w ciągu 6 miesięcy od wejścia w życie Ustawy o korporacjach handlowych. W przeciwnym razie obowiązuje zasada, że wykonywanie funkcji jest nieważne.

Ustawa dzieli się na trzy części, ma osiem działów, 1. część Korporacje handlowe, 2. część Postanowienia końcowe i przejściowe i 3. część Wejście w życie. W poszczególnych działach są omówione korporacje handlowe. W dziale I. koncerny, w dziale II. spółka jawna, w dziale III. spółka komandytowa, w dziale IV. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, w dziale V. spółka akcyjna i w dziale VI. spółdzielnia.

10.1 Spółdzielnia socjalna

W dziale VI. Spółdzielnia Ustawa nr 90/2012 o korporacjach handlowych wprowadza nową formę – spółdzielnię socjalną.

Spółdzielnia socjalna oznacza z punktu widzenia działalności gospodarczej zazwyczaj małe przedsiębiorstwo, osobę prawną prowadzącą działalność na wolnym rynku, której celem jest pełnienie funkcji socjalnej – zazwyczaj tworzenie we wspólnym interesie członków

stabilnych i konkurencyjnych miejsc pracy i jednocześnie sensowne pełnienie roli gospodarczej. Zaletą jest zazwyczaj kreatywność, innowacyjność, łatwa adaptacja do zmian. Ważną rolę odgrywają stosunki wewnątrz przedsiębiorstwa i na zewnątrz.

Spółdzielnie socjalne są już dziś w świecie postrzegane jako podmioty, które troszczą się o zaspokajanie interesów socjalnych i innych nie tylko swoich członków, ale wykonują na bazie samopomocy swoich członków również czynności charytatywne i inne pokrewne o charakterze społecznie użytecznym w stosunku do osób niebędących członkami, względnie szerszej opinii publicznej.

Ewentualny zysk spółdzielni socjalnej ma być wykorzystany do celów rozwoju firmy i na korzyść jej członków. Nie jest rozdzielany pomiędzy założycieli w formie pieniężnej lub niepieniężnej. Unia Europejska wspiera spółdzielnie socjalne i uważa je za logiczną przeciwwagę działalności gospodarczej na globalnym rynku kapitałowym, który pomimo wszystkich proklamacji powoduje wykluczanie zagrożonych grup osób z otwartego rynku pracy.

Do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, tzn. w pogorszonej sytuacji należy wiele osób. Są to przykładowo osoby w gorszej sytuacji zdrowotnej lub socjalnej, osoby w pogorszonej sytuacji pod względem dostępu do mieszkania, osoby z upośledzeniem umysłowym lub osoby zależne od pomocy innej osoby. Zaliczają się jednak do nich także osoby, które są długotrwale bezrobotne, członkowie wykluczonego terenu lub wspólnoty, rodzice po urlopie macierzyńskim lub wychowawczym, rodzice dziecka o długotrwałym niekorzystnym stanie zdrowia, osoby uzależnione od alkoholu, narkotyków i hazardu (gambling). Wykluczenie społeczne zagraża również osobom zwolnionym z zakładów karnych, poprawczych, wychowawczych lub leczniczych, z wykonywania kary, bezdomnym, jak również ludziom w wieku przedemerytalnym i absolwentom.

Spółdzielnia socjalna jest pomyślana jako przedsiębiorstwo, które może prowadzić działalność gospodarczą wyłącznie w określony sposób (nie może wykonywać niektórych obarczonych ryzykiem form działalności) a jego zysk ma być w większości przeznaczony tylko na realizację działalności społecznie użytecznej wykonywanej na rzecz członków i osób trzecich. Uwzględnia ona przede wszystkim przeważnie niegospodarczy i socjalny charakter tych podmiotów i wprowadza konsekwentne poszanowanie zasady demokracji wewnątrz spółdzielni oraz równości członków wyrażającej się zasadą „jeden członek, jeden głos“.

W myśl § 758 tej ustawy spółdzielnią socjalną jest spółdzielnia, która w sposób ciągły prowadzi czynności społecznie użyteczne mające na celu wspieranie spójności społecznej w celu integracji pracowniczej i społecznej osób znajdujących się w gorszej sytuacji ze społecznością, przy priorytetowym zaspokajaniu lokalnych potrzeb i wykorzystywaniu lokalnych źródeł według miejsca siedziby lub działalności spółdzielni socjalnej, w szczególności w zakresie tworzenia miejsc pracy, usług socjalnych i opieki zdrowotnej, edukacji, mieszkalnictwa i rozwoju zrównoważonego. W nazwie spółdzielni musi być wskazana forma prawna (s.d.) „sociální družstvo“ [spółdzielnia socjalna].

Spółdzielnia socjalna nie może zmienić przedmiotu swojej działalności i zabrania się jej przekształcenia w inną spółdzielnię aniżeli socjalna. Statut spółdzielni socjalnej musi zawierać również cele i warunki działalności spółdzielni socjalnej zgodnie z jej funkcją włączania społecznego i wspierania rozwoju lokalnego oraz szczegółowe warunki gospodarowania zyskiem, zgodnie z celem działalności spółdzielni socjalnej.

Osoba fizyczna może być członkiem spółdzielni socjalnej tylko wówczas, jeżeli wykonuje na rzecz spółdzielni socjalnej pracę na podstawie stosunku pracy, jeżeli wykonuje pracę na rzecz spółdzielni socjalnej bez prawa do wynagrodzenia ponad ramy stosunku pracy na zasadzie dobrowolności (wolontariat) lub jeżeli świadczy na jej rzecz usługi w ramach działalności społecznie użytecznej spółdzielni socjalnej.

Spółdzielnia socjalna nie może emitować obligacji, zapewniać wykonania obowiązków innych osób, być współnikiem z nieograniczoną odpowiedzialnością w spółkach handlowych lub w sposób pośredni lub bezpośredni uczestniczyć w działalności gospodarczej innych osób, chyba że zgromadzenie członków spółdzielni socjalnej wyrazi na to zgodę, być stroną umowy o spółce cichej i przenieść, zamknąć lub wydzierżawić zakład lub oddział lub ich część. Zasady te nie obowiązują, jeżeli drugą stroną umowy jest inna spółdzielnia socjalna.

Spółdzielnia socjalna może, jeżeli pozwala na to jej statut, podzielić najwyżej 33% swojego pozostającego do dyspozycji zysku pomiędzy swoich członków. Do podziału części pozostającego do dyspozycji zysku można przystąpić dopiero po tym, jak z tej części spółdzielnia socjalna uzupełni fundusz rezerwowy i inne fundusze tworzone z zysku, jeżeli są one stworzone.

Suma rozliczeniowa jest równa faktycznie dokonanej wpłacie z tytułu wkładu członkowskiego. Jeżeli wysokość kapitału własnego spółdzielni nie osiągnie jej kapitału podstawowego, suma rozliczeniowa podlega odpowiednio zmniejszeniu. Termin wypłaty

sumy rozliczeniowej wynosi 1 rok od dnia wygaśnięcia członkostwa w spółdzielni socjalnej, jeżeli w statucie nie określono okresu krótszego. W momencie wygaśnięcia członkostwa wygasa również prawo spółdzielni socjalnej do egzekwowania spełnienia obowiązku wniesienia wkładu.

Najwyższym organem spółdzielni socjalnej jest zgromadzenie członków spółdzielni socjalnej. Każdy członek spółdzielni socjalnej ma 1 głos w głosowaniu na zgromadzeniu członków. Statut może określać, że członek będący osobą fizyczną może mieć aż 10% wszystkich głosów w spółdzielni socjalnej a członek będący osobą prawną może mieć aż 25% wszystkich głosów w spółdzielni socjalnej.

11 KODEKS CYWILNY

Nowy Kodeks Cywilny [občanský zákoník], który ogłoszono dnia 22. 2. 2012 r. w Dzienniku Ustaw pod nr. **89/2012** stanowi podstawowy przepis tzw. rekodyfikacji prawa prywatnego. Wraz z nowym Kodeksem Cywilnym przyjęto również ustawę o korporacjach handlowych nr **90/2012**, która reguluje prawo spółek handlowych i spółdzielni oraz Ustawę o międzynarodowym prawie prywatnym nr 91/2012 [Zákon o mezinárodním právu soukromém č. 91/2012 Sb.].

Nowy Kodeks Cywilny stał się filarem prawa prywatnego. Istotna część zapisów Kodeksu Handlowego została uchylona wraz z tym aktem, część zapisów zostało jednak przeniesione do nowego Kodeksu Cywilnego, przykładowo postanowienia ogólne o tajemnicy handlowej, firmie lub postanowienia o niektórych typach umowy lub zapewnienia zobowiązań. Ustawa wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2014 roku.

W nawiązaniu do przyjętej podstawowej normy rekodyfikacji prawa prywatnego konieczna będzie szeroka towarzysząca nowelizacja obecnych przepisów, odpowiedni projekt Ministerstwa Sprawiedliwości rozpatruje już Sejm. Pierwsze czytanie projektu ustawy miało miejsce 19.3.2013 r., Senat mógłby otrzymać projekt po zatwierdzeniu przez Sejm w drugim i trzecim czytaniu mniej więcej w maju. Sejm rozpatruje projekt, jako dokument numer 930. Projekt jest bardzo obszerny – zmienia około 70 aktów prawnych, np. **Ustawę o prowadzeniu działalności gospodarczej [Živnostenský zákon]** (przede wszystkim legislacyjnie-techniczne i terminologiczne zmiany – np. nowy Kodeks Cywilny nie odróżnia siedziby i miejsca prowadzenia działalności, zamiast pojęcia "przedsiębiorstwo" stosuje pojęcie "zakład") lub **Kodeks Pracy [Zákoník práce]** (np. z niego usuwane są regulacje potrąceń od wynagrodzeń, ponieważ wg nowych rozwiązań jest to bezpośrednio uregulowane w nowym Kodeksie Cywilnym). Początkowy projekt obejmował również zmiany ustawy o

rachunkowości (np. zmiany terminologiczne - istniejącą instytucję umowy o stowarzyszeniu nowy Kodeks Cywilny zastępuje instytucją umowy o spółce – lub reakcja na możliwość zarządzania spółką akcyjną w tzw. systemie monistycznym – zarządzanie i kontrola przez dyrektora statutowego i zarząd, któremu może przewodniczyć dyrektor statutowy), ale te będą ujęte w towarzyszącej ustawie Ministerstwa Finansów nowelizującej przede wszystkim przepisy podatkowe.

Nowy Kodeks Cywilny wywołał również konieczność nowej **Ustawy Katastralnej [Katastrální zákon]**. Sejm rozpatruje ją jako dokument sejmowy o nr 778 (ustawę towarzyszącą pod numerem 779) i w pierwszym czytaniu omówił ją 15.2.2013 r. Kolejnym ważnym nowym aktem będzie **Ustawa o statusie pożytku publicznego [zákon O statusu veřejné prospěšnosti]**, która dopiero czeka na zatwierdzenie przez Radę Ministrów.

Na zatwierdzenie przez Radę Ministrów czeka też ustawa, która w związku z rekodyfikacją prawa prywatnego zmienia od 1.1.2014 r. również *ustawy podatkowe*. Zmiany są bardzo obszerne i Ministerstwo Finansów również po uwzględnieniu uwag pod koniec marca, jednak podtrzymuje już wcześniej zapowiadaną likwidację podatku od spadków i darowizn i jego przeniesienie do przedmiotu podatków dochodowych.

Nowy Kodeks Cywilny reaguje na potrzebę zmian w prawie prywatnym. Obecny Kodeks Cywilny przyjęto w 1964 roku. Od tego czasu był wielokrotnie zmieniany (nowelizowany). Bazuje na realiach lat 60. minionego wieku i ówczesnych poglądach na prawo prywatne, co przyczyniło się do jednego z największych niedoborów tego kodeksu – rozdrobnienia uregulowań stosunków cywilno-prawnych w kilku różnych aktach prawnych. Osoba zajmująca się swoimi sprawami musi śledzić nie tylko Kodeks Cywilny, ale też przykładowo Ustawę o rodzinie [Zákon o rodině], Kodeks Handlowy i inne akty prawne. Nowy Kodeks Cywilny kładzie nacisk zarówno na nasze demokratyczne tradycje prawne, jak i zasady oraz standardy prawa prywatnego w Europie.

Kodeks Cywilny jest tematycznie podzielony na pięć części, Część ogólna, Prawo rodzinne, Absolutne prawa majątkowe, Względne prawa majątkowe i Postanowienia wspólne, przejściowe i końcowe.

W Części ogólnej zdefiniowane są głównie poszczególne pojęcia, które pojawiają się w treści Kodeksu Cywilnego. Część Prawo rodzinne obejmuje obecną Ustawę o rodzinie. Mowa o instytucji małżeństwa, stosunkach między krewnymi, w szczególności zaś stosunkach między rodzicami i dziećmi. Część Absolutne prawa majątkowe definiuje własność, prawa do rzeczy obcych i zagadnienie dziedziczenia. Czwarta część nazwana Względne prawa majątkowe jest najobszerniejsza. Obejmuje różne rodzaje umów oraz zobowiązania wynikające z działania

deliktowego (czynu zabronionego) – czyli również odpowiedzialność za szkodę. Ostatnia część dotyczy przede wszystkim zagadnień legislacyjno-technicznych, między innymi tego, jakie dotychczasowe ustawy będzie nowa ustawa uchylała.

Nowy Kodeks Cywilny wejdzie w życie z dniem 1.1.2014 r. Równocześnie uchylona zostaje Ustawa o spółkach pożytku publicznego [Zákon o obecně prospěšných společnostech], Ustawa o zrzeszaniu się obywateli [Zákon o sdružování občanů] oraz Ustawa o fundacjach i funduszach fundacyjnych [Zákon o nadacích a nadačních fondech]. Prawo umów, które do tej pory podlegało wg swojej właściwości pod Kodeks Handlowy lub Kodeks Cywilny, zostało ujednoczone.

Nowy Kodeks Cywilny reguluje tylko trzy formy osób prawnych. Korporacje, fundacje i instytucje.

Korporacje

Korporacjami będą spółki handlowe i spółdzielnie, jak znamy je dzisiaj, oraz związki. Spółki handlowe i spółdzielnie będzie regulowała także Ustawa o spółkach korporacyjnych. Dla korporacji charakterystyczny jest element osobowy, czyli to, że mają swoich członków lub wspólników.

Charakter prawny istniejących już osób prawnych, które podlegają także pod nowy Kodeks Cywilny, będzie regulowany jego przepisami od dnia jego wejścia w życie. Ze względu na wielość zmian, jakie nastąpią, bez wątpienia w wielu przypadkach będzie konieczne dostosowanie treści dotychczasowych umów spółek, statutów lub innych dokumentów założycielskich do regulacji nowego Kodeksu Cywilnego. Osoby prawne mają na to trzy lata od wejścia w życie nowego Kodeksu Cywilnego. Korporacje handlowe (czyli spółki handlowe i spółdzielnie) będą musiały ponadto dokumenty te dostosować do regulacji zawartych w Ustawie o korporacjach handlowych, na co mają 6 miesięcy od jej wejścia w życie. Warto tak uczynić, ponieważ jeżeli korporacja handlowa nie dostosuje swoich dokumentów nawet w dodatkowym terminie wskazanym przez sąd, może zostać zlikwidowana. Oprócz wymienionych minimalnych obowiązkowych zmian, dotychczasowe korporacje handlowe będą miały możliwość w ciągu dwóch lat od wejścia w życie Ustawy o korporacjach handlowych wybrać, czy chcą się w pełni podporządkować trybowi tej ustawy, czy częściowo pozostaną w trybie dotychczasowych przepisów.

Na dzień 1.1.2014 r. będzie istniało również wiele osób prawnych, które w nowych regulacjach prawnych już nie występują. Od tego dnia nie będzie już możliwe zakładanie nowych osób prawnych w formie, która już nie będzie istniała.

Fundacje

Fundacje [Fundace] (fundacje i fundusze fundacyjne) będą osobami prawnymi o charakterze majątkowym.

Institucje

Institucje [Ústavy] są tworzone zarówno przez część osobową, jak i majątkową i mają cechy obu powyżej wymienionych form – korporacji i fundacji. Nie można ich jednak utożsamiać z żadną z nich. Od korporacji różnią się tym, że nie wymagają koniecznego członkostwa. Od tego zależna jest również odmienna forma podejmowania decyzji, która w odróżnieniu od korporacji nie jest oparta na zasadzie demokratycznej, ale na zasadzie hierarchii. Organem statutowym bywa dyrektor, który ponosi odpowiedzialność przed zarządem. W przeciwieństwie do fundacji, instytucje nie mają w tak dużym stopniu chronionej części materialnej (np. ustawa nie określa minimalnego limitu majątku posiadanego przez "placówkę instytucjonalną"). Ich celem jest świadczenie trwałych lub długoterminowych usług w jakimś użytecznym celu. Do tej kategorii można zaliczyć przede wszystkim spółki pożytku publicznego, szkoły, muzea, szpitale, instytuty naukowe i badawcze, galerie, instytuty medyczne itp.

Związki

Stowarzyszenia społeczne [občanská sdružení] będą od 1.1.2014 r. uważane za związki [spolek, spolky]. Dlatego muszą zdecydować, czy zmieniają swoją formę prawną na "placówkę instytucjonalną" lub spółdzielnię socjalną. Jeżeli tak nie uczynią, będą musiały swoje dokumenty dostosować do regulacji związków.

Uregulowanie związków w nowym Kodeksie Cywilnym jest na pierwszy rzut oka bardziej szczegółowe. Widoczną zmianą będzie przykładowo oznaczenie związku. Nazwa będzie musiała zawierać albo słowo „spolek“ [związek], „zapsaný spolek“ [wpisany związek] lub skrót „z. s.“, czego nie ma wiele obecnych stowarzyszeń społecznych. Nowy Kodeks Cywilny dopuszcza w przypadku istniejących związków odstępstwo od tego obowiązku, jeżeli są ku temu ważne powody. Jednym z nich może być to, że osoba ma swoją nazwę od długiego czasu i jest ona dla danego podmiotu charakterystyczna. Główną działalnością związku będzie musiało być zaspokajanie i ochrona tych interesów, do których realizacji został założony. Nowy Kodeks Cywilny wyraźnie zabrania, aby główną działalnością związków była działalność gospodarcza lub inna zarobkowa działalność. Podobnie jak dzisiaj, również po 2014 roku będzie więc obowiązywała zasada, że działalność zarobkowa będzie mogła być wyłącznie wspomagającą działalnością związku.

Stowarzyszenia społeczne muszą według Ministerstwa Sprawiedliwości RCz do końca 2016 roku zmienić swój statut, jeżeli jest on w sprzeczności z nowym Kodeksem Cywilnym. Informacje o związkach będą po nowemu w ogólnie dostępnym rejestrze. Stowarzyszenia nie muszą się jednak w żaden sposób przerejestrowywać.

Aż do 31.12.2013 r. można zakładać stowarzyszenia społeczne na bazie dotychczas obowiązujących zasad, czyli w myśl Ustawy nr 83/1990 Dz.U. o zrzeszaniu się obywateli. Po tym terminie jednak pod względem formy prawnej wszystkie istniejące stowarzyszenia społeczne zmieniają się w związki. Zapisy starych statutów, które będą w sprzeczności z jasno określonymi przepisami nowego Kodeksu Cywilnego, będą nieważne. Do 1.1.2016 r. konieczne będzie dokonanie zmiany nazwy. Do 1.1.2017 r. statuty istniejących stowarzyszeń społecznych muszą być dostosowane do przepisów nowego Kodeksu Cywilnego.

Ze statutu związku powinno jasno wynikać, jakie związki ma organy i kto jest jego członkiem. Obecnie w większości stowarzyszeń statut jest w mniejszym lub większym stopniu nieodpowiedni. Kodeks Cywilny dokładniej definiuje organy i organizację wewnętrzną związku. Dziś pozostawione jest to dobrej woli stowarzyszenia.

Do końca 2015 roku stowarzyszenia społeczne muszą zmienić swoją nazwę, która powinna zawierać albo wyraz "spolek", "zapsany spolek" lub skrót „z. s.“. Zgodnie z dokumentem uzasadniającym (uzasadnieniem) do Kodeksu Cywilnego termin „stowarzyszenie społeczne” jest sztuczny i całkowicie nieodpowiedni.

Od 1.1.2014 r. fundacje i fundusze fundacyjne będą mogły prowadzić działalność gospodarczą, zwiększając w ten sposób swoje środki. Poza tym nowości legislacyjne dotyczące fundacji będą minimalne.

Spółki pożytku publicznego mogą zostać spółkami pożytku publicznego lub mogą przekształcić się w instytucje [ústavy].

12 ZATRUDNIANIE OBCOKRAJOWCÓW W REPUBLICIE CZESKIEJ

75% obywateli Republiki Czeskiej uważa obcokrajowców za tanią siłę roboczą, ponieważ wielu cudzoziemców jest naprawdę w stanie przyjąć niższe wynagrodzenie niż czescy pracownicy. Wynika to także z tego, że zgodnie z ustawą dla obcokrajowców trudna jest zmiana pracodawcy, są więc zależni od tego pierwotnego. Dla nich ryzykowne jest skarżenie się, ponieważ grozi im, że zostaną zmuszeni do bezzwłocznego wyjazdu i w skomplikowany sposób będą pozyskiwać nową wizę. Znacznie rozpowszechnione nadużywanie

obcokrajowców jest w dużym stopniu tajemnicą publiczną i swój udział w tym ma także duże przyzwolenie społeczne.

Szacuje się, że państwo co roku traci około 10 mld CZK z tytułu potrąceń podatków i składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne. W niektórych branżach nie tylko są obniżane wynagrodzenia, co prowadzi potem do zwiększania liczby czeskich bezrobotnych, wolących pobierać świadczenia socjalne, ale także pogłębia się niezdrowa konkurencja. Kolejne koszty, jaki ponosi całe społeczeństwo, związane są z powiązaną z tym przestępczością. Do nielegalnego zatrudniania są bowiem często zaangażowane również mafie związane z przemysłem ludzi, handlem ludźmi i innymi nielegalnymi działaniami.

W związku ze zgłaszanym przez pracodawców aktualnym niedoborem pracowników w niektórych branżach rośnie popyt na zatrudnianie obcokrajowców. W ramach dyskusji nt. liberalizacji dostępu pracowników zagranicznych na rynek pracy jednak eksperci ostrzegają, że warunkiem sprawnie funkcjonującego systemu zatrudniania obcokrajowców musi być równoczesne ograniczenie nielegalnej migracji i pracy "na czarno". Pod pojęciem "nielegalna migracja przez granicę państwową RCz" rozumie się przypadki, gdy osoby (obcokrajowcy i obywatele RCz) w niedozwolony sposób przekroczą granicę państwową RCz. W ciągu ostatnich pięciu lat najwięcej przypadków nielegalnie migrujących obywateli odnotowano z Rosji, Chin, Wietnamu, Polski i Niemiec.

Obcokrajowcy lub osoby bez obywatelstwa, zatrudnieni na terenie Republiki Czeskiej, mają taki sam status prawny jak obywatele Republiki Czeskiej. Zatrudnieni mogą być jednak tylko wówczas, jeżeli otrzymali pozwolenie na pracę oraz wizę na pobyt tymczasowy w celu podjęcia pracy. Pozwolenie na pracę może mieć charakter pozwolenia indywidualnego lub kontraktu. **Pozwolenie indywidualne** to pozwolenie na zatrudnianie obcokrajowca na podstawie stosunku prawnopracowniczego z krajowym pracodawcą. Przez krajowego pracodawcę rozumie się osobę prawną lub fizyczną, która ma na terenie Republiki Czeskiej właściwe pozwolenie na prowadzenie takiej działalności lub osobę fizyczną, która nie prowadzi działalności gospodarczej, ale na swoje osobiste potrzeby zatrudnia inną osobę fizyczną. **Kontraktem** rozumie się zatrudnianie obcokrajowca przez osobę prawną lub fizyczną z miejscem zamieszkania poza terytorium RCz, która nie prowadzi w RCz na stałe działalności gospodarczej, ale deleguje swoich pracowników do RCz w celu realizacji umowy handlowej lub innej zawartej z krajową osobą prawną lub fizyczną.¹

¹ FIBÍROVÁ, J., ŠOLJAKOVÁ, L. *Hodnotové nástroje řízení a měření výkonnosti podniku*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2007. S. 8. ISBN 80-7357-084-X.

Obywatele Republiki Słowackiej na podstawie Umowy między rządem RCz i RS nr 227/1993 Dz.U. o wzajemnym zatrudnianiu obywateli mają możliwość wykonywania pracy na terenie RCz bez względu na sytuację na rynku pracy. Urzędy pracy rejestrują ich pracę.

Bez zezwolenia na pracę w Republice Czeskiej pracować mogą ludzie z krajów Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego, tj. z 27 krajów Unii Europejskiej oraz Islandii, Lichtensteinu i Norwegii, oraz ze Szwajcarii. W myśl § 102 ustawy nr 435/2004 o zatrudnieniu [Zákon o zaměstnanosti] pracodawca ma obowiązek prowadzenia ewidencji obywateli UE i wszystkich obcokrajowców, których zatrudnia lub którzy są do niego oddelegowani do wykonywania pracy przez zagranicznego pracodawcę.

W myśl § 87a ustawy nr 326/1999 Dz. U. o pobycie obcokrajowców [Zákon o pobytu cizinců] obywatele UE mają obowiązek złożenia wniosku o pobyt tymczasowy, jeżeli chcą przebywać na terenie RCz przez okres dłuższy niż trzy miesiące a w myśl § 87g o pozwolenie na pobyt stały.

W myśl ustawy nr 455/1991 Dz. U. o prowadzeniu działalności gospodarczej [Zákon o živnostenském podnikání] na terenie Republiki Czeskiej działalność gospodarczą mogą prowadzić również obcokrajowcy, podobnie jak obywatele RCz, jeżeli spełnią warunki określone w tej ustawie i związanych z nią przepisach. Obcokrajowcy mogą prowadzić działalność w myśl tej ustawy jako zagraniczne osoby fizyczne, ale mogą też zakładać osoby prawne oraz tworzyć na terenie RCz jednostkę organizacyjną swojego przedsiębiorstwa za granicą. Liczba osób posiadających zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej stale rośnie. Podaje się, że obecnie udział obcokrajowców w zatrudnieniu wynosi ponad 38%.

Niemal połowa cudzoziemców będących pracownikami i ponad połowa obcokrajowców posiadających zezwolenie na działalność gospodarczą ma od 25 do 39 lat. Wśród obcokrajowców będących pracownikami na drugim miejscu są cudzoziemcy w wieku 20-24 lat, którzy stanowią niespełną jedną piątą, wśród obcokrajowców posiadających zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej to kategoria wiekowa od 40 do 54 lat, stanowiąca 39%.

Wielu obcokrajowców korzysta z możliwości wejścia na rynek pracy w charakterze członków spółdzielni lub wspólników spółek jawnych. Obowiązujące przepisy prawne RCz nie nakładają na obcokrajowców, podczas wykonywania tych czynności, obowiązku posiadania zezwolenia na pracę na terytorium RCz. W praktyce powstają fikcyjne spółdzielnie, które mają czasami kilkaset obcokrajowców w gronie swoich członków. Spółdzielcy nie mają

nawet prawa do minimalnego wynagrodzenia, więc często są jeszcze bardziej wykorzystywani do taniej pracy².

Obywatele państw trzecich w myśl § 89 Ustawy nr 435/2004 Dz. U. o zatrudnieniu potrzebują pozwolenia na pracę. W niektórych przypadkach nie jest ono wymagane. Przykładowo w przypadku obcokrajowców, którzy nie wykonują pracy powyżej siedmiu następujących po sobie dni kalendarzowych lub łącznie 30 dni w roku kalendarzowym, jeżeli dotyczy do artysty, pracownika pedagogicznego itd. Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 810/2009 § 30 i § 42 Ustawy nr 326/1999 Dz. U. w sprawie pobytu obcokrajowców na terytorium RCz [Zákon o pobytu cizinců na území ČR] obywatele państw trzecich mogą przebywać na terenie RCz z powodu wykonywania pracy lub prowadzenia działalności gospodarczej tylko wówczas, jeżeli posiadają krótkoterminową wizę lub w przypadku pobytu na terytorium RCz powyżej 90 dni otrzymali długoterminową wizę lub pozwolenie na tzw. długotrwały pobyt.

Ułatwieniem dla cudzoziemców w ramach wnioskowania o pozwolenie na pracę w RCz jest tzw. zielona lub niebieska karta. Zielona karta uprawnia m.in. do pobytu na terytorium RCz. Jej posiadacz nie musi już wnioskować o pozwolenie na pracę na terytorium RCz. Zielona karta to pozwolenie na długotrwały pobyt dla mieszkańców dwunastu wybranych państw "trzecich" wymienionych w Rozporządzeniu nr 461/2008 Dz. U. określającym listę państw, których obywatele mogą zwrócić się o wydanie zielonej karty [Vyhláška, kterou se stanoví seznam zemí, jejichž státní příslušníci jsou oprávněni požádat o vydání zelené karty]. Dotyczy to obywateli Związku Australijskiego, Czarnogóry, Chorwacji, Japonii, Kanady, Republiki Korei, Nowej Zelandii, Bośni i Hercegowiny, Macedonii, Stanów Zjednoczonych Ameryki, Serbii i Ukrainy. Niebieska karta to pozwolenie na pobyt oraz pracę na stanowisku wymagającym wysokich kwalifikacji. Niebieskie karty są wydawane wnioskodawcom z państw trzecich bez ograniczenia obywatelstwa. Wnioskodawca musi przedstawić umowę o pracę dotyczącą wykonywania pracy wymagającej wysokich kwalifikacji zawartą na okres co najmniej jednego roku z tygodniowym czasem pracy wynikającym z ustawy.

12.1 Praca "na czarno"

Ministerstwo Pracy i Spraw Społecznych od stycznia 2012 roku w wyraźny sposób wzmacnia walkę z nielegalnym zatrudnianiem. Straty ekonomiczne Skarbu Państwa wynikające z nielegalnego zatrudniania resort szacuje na kilkadziesiąt miliardów czeskich koron rocznie.

² FIBÍROVÁ, J., ŠOLJAKOVÁ, L. *Hodnotové nástroje řízení a měření výkonnosti podniku*. 1. wyd. Praha: ASPI, 2007. S. 8. ISBN 80-7357-084-X.

Wraz z reorganizacją struktury urzędów pracy i ich agend wzmacniany jest aparat Państwowego Urzędu Inspekcji Pracy, w którym zostaną ujednoczone czynności kontrolne. Obecnie kontrole nielegalnego zatrudnienia i inne kontrole w zakresie zatrudnienia wykonuje 275 kontrolerów.

Po wprowadzeniu zmian działania te powinno wykonywać 400 inspektorów Państwowego Urzędu Inspekcji Pracy. Wraz ze zwiększeniem liczby pracowników MPiSP zapewni także funkcjonowanie 180 tzw. mobilnych biur. Liczba kontroli w przyszłym roku zwiększy się w przeciwieństwie do tego roku niemal czterokrotnie - do 200 000. Zaostrzają się kary za wykonywanie nielegalnej pracy, maksymalna wartość kary zwiększa się z 10 000 CZK do 100 000 CZK. Karę porządkową do 10 000 CZK można nałożyć na osobę, która przebywa w miejscu pracy podlegającej kontroli osoby i wykonuje na jej rzecz pracę, za odmowę udokumentowania swojej tożsamości i legalności stosunku pracy.

12.2 Tzw. Švarc system

Nazwa Švarc system [czyt. Szwarz] pochodzi od przedsiębiorcy z Benešova, Miroslava Švarca. Na początku lat 90. minionego wieku wymyślił on sposób, jak zaoszczędzić na składkach na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne. Wszyscy jego pracownicy otrzymali wypowiedzenie, aby potem zaczęli dla Švarca pracować jako osoby prowadzące działalność gospodarczą na umowy o dostawie usług.

Švarc system to oznaczenie sposobu działalności, w ramach której osoby wykonujące zwykłe czynności dla pracodawcy nie są jego pracownikami, ale formalnie występują jako samozatrudnieni. Taki sposób może być dla pracodawcy i pracobiorcy korzystny (w szczególności ze względu na obciążenia podatkowe, ubezpieczenie społeczne lub zbyt restrykcyjną Ustawę nr 262/2006 Dz. U. – Kodeks Pracy [Zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník práce]). W obecnej sytuacji Švarc system jest stosunkowo trudny do udowodnienia.

Chociaż kary za Švarc system nie należą do najniższych, wciąż jest to stosunkowo częsty sposób zatrudniania osób w Republice Czeskiej. Często jest wykorzystywany przykładowo w budownictwie, działalności restauracyjnej, w przypadku programistów lub agentów nieruchomości.

Nielegalną pracę określa się jako wykonywanie pracy zależnej (najemnej) przez osobę fizyczną poza stosunkiem prawno-pracowniczym. To w jednoznaczny sposób stawia Švarc system poza prawem. Wg nowych rozwiązań nie będzie miał wpływu tylko na sferę podatków i ubezpieczeń, ale także na kwestie prawnopracownicze. Ukarać będzie można każde wykonywanie pracy zależnej (najemnej) poza stosunkiem prawnopracowniczym, tzn.

również te przypadki, gdy wykonywanie pracy zależnej (najemnej) maskowane jest pod inną, umową prawa handlowego.

W myśl § 132 ustawy nr 435/2004 Dz. U. o zatrudnieniu pracownicy organów kontroli w trakcie czynności kontrolnych są uprawnieni żądać od osób fizycznych, które przebywają w miejscu pracy kontrolowanej osoby i wykonują na jej rzecz pracę, okazania tożsamości, a jeżeli nie będzie to współmałżonek lub dziecko kontrolowanej osoby fizycznej, również okazania, że pracę tę wykonują na podstawie stosunku prawnopracowniczego lub na podstawie innej umowy. W przypadku obcokrajowców są też uprawnieni do żądania okazania zezwolenia na pracę, jeżeli ustawa jego wydania wymaga oraz pozwolenia na pobyt, zielonej karty lub niebieskiej karty, jeżeli prawo tego wymaga. Osoby fizyczne zobowiązane są do udowodnienia swojej tożsamości oraz okazania innych wymaganych dokumentów. Za niespełnienie obowiązku, o którym mowa w ustępie 2, organ kontroli może nałożyć karę porządkową w wysokości 10 000 CZK, również kilkukrotnie, jednak maksymalnie do kwoty 100 000 CZK. Przedsiębiorca, który dopuścił się niedozwolonego czynu administracyjnego, musi zapłacić karę aż do wysokości 10 000 000 CZK, minimalnie 250 000 CZK.

ZAKOŃCZENIE

Podmioty gospodarcze (osoby fizyczne i prawne), jak również organizacje non-profit, które prowadzą działalność w ramach socjalnej działalności gospodarczej, borykają się obecnie z dużą ilością nowych przepisów prawa i nowelizacjami obecnych ustaw. Rok 2013, a przede wszystkim rok 2014 i 2015, przyniosą jednak przedsiębiorcom kolejne, bardzo poważne zmiany. Reagowanie na te zmiany jest bardzo trudne dla czeskich podmiotów. Tym bardziej musimy doceniać te podmioty, które do Czech z Polski przychodzą, by prowadzić działalność gospodarczą.

Niniejsze opracowanie ma pomóc im zorientować się w niektórych zagadnieniach, z którymi spotykają się na porządku dziennym. Zakres opracowania nie pozwala na ujęcie wszystkich uwarunkowań, które dotyczą środowiska biznesu w Republice Czeskiej ani na objęcie kolejnych zmian, które na środowisko to wpłynęły już w 2012 roku i w pierwszym kwartale 2013 roku. Przygotowywane zmiany dotkną przedsiębiorców już w czasie tego roku. Ich wielość ma charakter tzw. nawałnicy legislacyjnej, która miała miejsce w ramach transformacji czeskiej gospodarki po 1989 roku.

Chciałabym więc życzyć podmiotom gospodarczym z Polski, aby odnalazły się w tej "nawałnicy legislacyjnej" i nie utraciły chęci, aby dalej prowadzić działalność gospodarczą na terenie Republiki Czeskiej.

Literatura

FIBÍROVÁ, J., ŠOLJAKOVÁ, L. *Hodnotové nástroje řízení a měření výkonnosti podniku*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2007. S. 8. ISBN 80-7357-084-X.

JURÁNKOVÁ, S., et al. *Účetní a daně*. Olomouc: ANAG, spol. s r.o., 2012, rocz. 15, nr 1, str. 25. ISSN 1212-0162.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 810/2009 ustanawiające Wspólnotowy Kodeks Wizowy.

Rozporządzenie Rady WE nr WE/2157/2001 w sprawie statutu spółki europejskiej

Rozporządzenie Rady EOG nr 2137/85 w sprawie europejskiego ugrupowania interesów gospodarczych.

Zarządzenie nr GFŘ-D-12 w sprawie urzędów skarbowych, ich placówek terytorialnych oraz umieszczania akt lub ich odpowiednich części.

Zarządzenie nr GFŘ-D-13 w sprawie zmiany umieszczania akt w ramach urzędu skarbowego.

Dyrektywa UE nr 2003/96/WE w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej.

Dyrektywa Rady nr 2001/86/WE uzupełniająca statut spółki europejskiej w odniesieniu do zaangażowania pracowników.

Umowa między rządem RCz i RS nr 227/1993 Dz. U. w sprawie wzajemnego zatrudniania obywateli.

Rozporządzenie nr 461/2008 Dz. U. określające listę państw, których obywatele mogą zwrócić się o wydanie zielonej karty [Vyhláška č. 461/2008 Sb., kterou se stanoví seznam zemí, jejichž státní příslušníci jsou oprávněni požádat o vydání zelené karty].

Ustawa nr 360/2004 Dz. U. w sprawie europejskiego ugrupowania interesów gospodarczych z późn. zm. [Zákon č. 360/2004 Sb., o evropském zájmovém hospodářském sdružení, ve znění pozdějších předpisů]

Ustawa nr 1/1993 Dz. U. – Konstytucja Republiki Czeskiej z późn. zm. [Zákon č.1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů].

Ustawa nr 2/1993 Dz. U. – Karta podstawowych praw i swobod [Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod].

Ustawa nr 513/1991 Dz.U. - Kodeks Handlowy, z późniejszymi zmianami [Zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů]

Ustawa nr 455/1991 Dz. U. o prowadzeniu działalności gospodarczej z późn. zm [Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů].

Ustawa nr 219/1995 Dz. U. - Ustawa dewizowa z późn. zm. [Zákonč. 219/1995 Sb., devizový zákon, ve znění pozdějších předpisů].

Ustawa nr 262/2006 Dz. U. – Kodeks Pracy z późniejszymi zmianami [Zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů]

Ustawa nr 326/1999 Dz. U. w sprawie pobytu obcokrajowców na terytorium Republiki Czeskiej z późn. zm. [Zákon 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů].

Ustawa nr 13/1993Sb Dz. U. - Ustawa celna z późn. zm. [Zákon č. 13/1993Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů].

Ustawa nr 17/2012 Dz. U. w sprawie administracji celnej Republiki Czeskiej [Zákon č. 17/2012 Sb., o celní správě České republiky].

Ustawa nr 97/1963 Dz. U., międzynarodowe prawo prywatne z późn. zm. [Zákon č. 97/1963 Sb., mezinárodní právo soukromé, ve znění pozdějších předpisů].

Ustawa nr 627/2004 Dz. U. w sprawie Wspólnoty Europejskiej z późn. zm. [Zákon č. 627/2004 Sb., o evropské společnosti., ve znění pozdějších předpisů].

Ustawa nr 428/2001 Dz. U. zmieniająca niektóre ustawy w związku z przyjęciem ustawy o oszczędzaniu emerytalnym i ustawy o uzupełniającym oszczędzaniu emerytalnym [Zákon č. 428/2011 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o důchodovém spoření a zákona o doplňkovém penzijním spoření].

Ustawa nr 456/2011 Dz. U. w sprawie Administracji Skarbowej Republiki Czeskiej z późn. zm. [Zákon č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů].

Ustawa nr 586/1992 Dz.U. o podatkach dochodowych z późniejszymi zmianami [Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů].

Ustawa nr 360/2004 Dz. U. w sprawie europejskiego ugrupowania interesów gospodarczych z późn. zm. [Zákon č. 360/2004, o evropském zájmovém hospodářském sdružení, ve znění pozdějších předpisů].

Ustawa nr 458/2011 Dz. U. w sprawie zmiany ustaw związanych ze stworzeniem jednego miejsca inkasowego i innych zmian ustaw podatkowych i ubezpieczeniowych [Zákon č. 458/2011 Sb., o změně zákonů související se zřízením jednoho inkasního místa a dalších změnách daňových a pojistných zákonů].

Ustawa nr 280/2009 Dz. U., ordynacja podatkowa z późn zm. [Zákon č. 280/2009 Sb., daňového řádu, ve znění pozdějších předpisů].

Ustawa nr 563/1991 Dz. U. o rachunkowości z późn. zm. [Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů].

Ustawa nr 16/1993 Dz. U. o podatku drogowym z późn. zm. [Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů].

Ustawa nr 338/1992 o podatku od nieruchomości [Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů]

Ustawa nr 357/1992 Dz. U. o podatku o spadków, podatku od darowizn i podatku od przeniesienia praw do nieruchomości z późn. zm. [Zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů].

Ustawa nr 235/2004 Dz. U. o podatku od wartości dodanej z późn. zm [Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů].

Ustawa nr 353/2003 Dz. U. o podatkach akcyzowych z późn. zm. [Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů].

Ustawa nr 261/2007 Dz. U. w sprawie stabilizacji budżetów publicznych [Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů].

Ustawa nr 90/2012 Dz. U. o spółkach handlowych i spółdzielniach [Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)].

Ustawa nr 89/2012 Dz. U. Kodeks Cywilny [Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník].

Ustawa nr 91/2012 Dz. U. w sprawie międzynarodowego prawa prywatnego [Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém].

Ustawa nr 435/2004 Dz. U. o zatrudnieniu z późn. zm. [Zákon č. 435/2004, o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů].

Ustawa nr 326/1999 Dz. U. w sprawie pobytu obcokrajowców z późn. zm. [Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, ve znění pozdějších předpisů].